v. i. lenin

sosyalist üretimin örgütlenmesi

kor yayınları

Kər Yayınları : 4
Birinci Baskı : Nisan 1977
Genel Dağıtım : Hisarparkı Cad., Nilüfer Sok.
Kılıçay İşhanı, No: B/4
Ulus — ANKARA
Dizgi-Baskı : ÇAĞLAR MATBAASI
Cilt : BİLİM MATBAASI

V. İ. LENİN

SOSYALİST ÜRETİMİN ÖRGÜTLENMESİ

Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi Toplantısı 29 Nisan 1918

Türkçesi
Yasemin GÜVEN

«*Sosyalist Üretimin Örgütlenmesi*», *Progress Publishers* tarafından yayınlanan V. İ. Lenin'in, *Bütün Eserleri*, 27. Ciltte yer alan «*Session Of The All-Russia C.E.C., April 29, 1918*»; «*29 Nisan 1918'de Bütün-Rusya Merkez Yürütme Komitesi Toplantısı*»nda yaptığı konuşma, İngilizce basımından dilimize çevrilip Nisan 1977'de *Kor Yayınları* tarafından yayınlanmıştır.

... İliç 29 Nisanda Bütün-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin bir toplantısında konuştu.
İliç'in, Sovyet Hükümeti'nin acil görevlerine ilişkin raporunu, Moskova'lı faal işçi kadrolarının dinleyebilmesini sağlamak için, toplantı Politeknik Müzesi'nde yapıldı. İliç çılgınca alkışlarla karşılandı ve can kulağı ile dinlendi. Sorunun herkesi yakından ilgilendirdiği ortadaydı. İliç burada olağanüstü bir heyecanla konuştu. İnsan bugün bile o konuşmayı duygulanmadan okuyamıyor. İliç, devrimimizin ayırıcı özelliklerini, onun zaferinin nedenlerini anlattı ve bir küçük burjuva ülkesinde sosyalist kuruluşun güçlüklerinden söz etti; bizim burjuvazimize ve onun zayıf yanlarına değindi; bizlerin tröst yöneticilerinden, Batının ve Amerika'nın burjuvazisinden üretimin nasıl örgütleneceğini öğrenmemiz gerektiğini ileri sürdü; küçük burjuva unsurların temsilcisi olan Sol Sosyalist-Devrimcileri acı acı eleştirdi; onları her ne kadar bizim dünkü, bugünkü ve yarınki

dostlarımız olarak niteledi̇yse de, bu etkiye boyun eğen «Sol Komünistlerimizi» eleştirdi; proletaryanın rolü, küçük burjuva unsurların etkisi ve sosyalist örgütün önemi ve de proletaryamızın yeni ilkelere göre örgütlenmesi zorunluluğuna —ancak o zaman kitleleri arkasında toplamayı başarabilirdi— değindi.

«Öncü işçiler milyonları örgütlemeyi öğrenene dek» diyordu İliç, «sosyalist ya da sosyalist bir toplumun yaratıcısı değildirler ve örgütlenmek için zorunlu bilgiyi elde edemezler. Örgütlenmenin yolu uzun bir yoldur ve sosyalist kuruluş görevi sürekli sıkı çalışma ve buna uygun —bizim yoksun olduğumuz— bilgi ister».

İliç ayrıca, 29 Nisanda Merkez Yürütme Komitesinde yaptığı konuşmada, büyük endüstride eğitilmiş olan proletaryanın, Parti Merkez Komitesi tarafından ortaya atılmış bulunan 1 Mayıs sloganının önemini anlayacağını söyledi: «Sermayenin hakkından geldik; kendi örgütlenme yetersizliğimizin de hakkından geleceğiz». Demiryollarının önemi konusunda ise şöyle konuştu: «... Demiryolları olmadan yalnızca sosyalizmi kuramamakla kalmayacağız, fakat tahıl yanı başımızda yatarken, köpekler gibi açlıktan öleceğiz» çünkü «sorunun en önemli noktası, köyle şehir arasında, sosyalizmin üzerinde kurulacağı temel olan endüstri ile tarım arasındaki en etkili bağlantının bir göstergesidir bu. Bunu, düzenli faaliyetler şeklinde bütün nüfusun çıkarlarıyla bağdaştırmak için demiryolları zorunludur».

Bugün, 18 yıl sonra, bu konuşma ne kadar anlaşılır, ne kadar bildik geliyor insana!

O zaman herkes bunun önemini kuşkusuz kavrayamamıştı; ama yine de insanların kafasını harekete geçirmiş, kitleler arasında heyecan alevini tutuşturmuştu.

N. K. Krupskaya

SOSYALİST ÜRETİMİN ÖRGÜTLENMESİ

BÜTÜN-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ TOPLANTISI (1)

29 Nisan 1918

SOVYET HÜKÜMETİNİN ACİL GÖREVLERİ ÜZERİNE RAPOR

Yoldaşlar, raporumla ilgili olarak şunu söylemek istiyorum: Meseleyi bugün biraz farklı bir şekilde ortaya koyacağım. Çünkü asıl rapor, Pazar günü iki gazetede yayınlanmış olan ve burada hazır bulunanların çoğunun okumuş olduğunu tahmin ettiğim, SOVYET *HÜKÜMETİNİN ACİL GÖREVLERİ** konusundaki makalemdir.

Dolayısıyla, raporda söylemiş olduğum şeyleri şimdi burada tekrarlamama gerek olmadığını ve sadece rapora bazı eklemeler yapmak ve onu açıklamakla yetinebileceğimi düşünüyorum. Bence bu açıklamalar için en uygun biçim, bir polemik olacaktır, çünkü acil görevler üzerine bu tezlerde ele aldığım meseleler, Bütün-Rusya Olağanüstü Kongresi tarafından Moskova'da 15 Mart** tarihinde kabul edilen kararın geliştirilmesinden başka bir şey değildir. Bu karar, o sırada

* V. İ. Lenin, **Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri**, Ekim Yayınları, Ankara, 1976 —Ed.

** V. İ. Lenin, **Bütün Eserleri**, Cilt 27, s. 200-201, —Ed.

tartışılmakta olan barış meselesi ile sınırlı kalmıyor, aynı zamanda günümüzün baş görevini, yani örgütsel görevi, kendi kendine disiplin uygulama görevini, örgütsüzlüğe karşı mücadele etme görevini de ortaya koyuyordu.

Nitekim, son zamanlarda oldukça kesin çizgilerle ortaya çıkmış olan siyasi eğilimlerimizin, ya da siyasi eğilimlerimizin esas çizgilerinin temelini oluşturan da, bence budur. Acil görevler üzerine yazdığım makalemde olumlu biçimde ortaya koymaya çalıştığım görüşleri, polemik yoluyla en açık bir şekilde kanıtlayabileceğimi düşünüyorum.

Yoldaşlar, bugün Rusya'da yaşayan siyasi akımlara baktığınız zaman —değerlendirmenizde hata yapmamak için, her zaman olduğu gibi burada da— her şeyden önce aynı anda bütün akımları birden görmeye çalışmak görevi ile karşılaşırsınız; çünkü belli örnekleri seçerken hata yapmaktan kendimizi ancak bu şartla ve ancak bu şekilde kurtarabiliriz. Belli bir öneriyi kanıtlamak için bir çok örnek bulunabileceği açıktır. Ülkedeki siyasi akımların bir bütün olarak durumu ile, daima büyük, ciddi ve güçlü siyasi akımlarda ifadesini bulan sınıf çıkarlarının durumu arasında ilişkiyi, ancak bu akımları bir bütün olarak ele alır ve bütünlükleri içinde incelersek az çok aydınlatabiliriz.

Dolayısıyla, Rusya'daki büyük siyasi akımlara baktığımız zaman, bunların açıkça ve şüphe götürmez bir biçimde üç büyük gruba ayrıldığını, bence, kimse inkar edemez. Birinci grupta yer alanlar, tamamen ve güçlü bir şekilde, adeta tek bir adam gibi, Sovyet hükümetine karşı son derece kararlı, hatta gözüpek diyebileceğimiz bir "muhalefetin" içinde birleşmiş olan burjuvazinin tümüdür. Şüphesiz, söz konusu muhalefet tırnak içinde bir muhalefettir. Çünkü bugün asıl karşı

karşıya bulunduğumuz şey, şiddetli bir mücadeledir ve bu mücadele, devrim sırasında Kerenski'yi desteklemiş olan bütün küçük burjuva partilerini de, bugün burjuvazinin yanına itmiştir. Bunlar, bize karşı burjuvaziden bile daha azgın bir şekilde saldıran Menşevikler, *Novaya Zhizn* taraftarları ve Sağ Sosyalist-Devrimcilerdir. Ancak herkesin bildiği gibi, saldırının azgınlığı ve çığlıkların tizliği, çoğu zaman saldırıyı yapan siyasi unsurların gücüyle ters orantılıdır. *(Alkışlar.)*

Burjuvazinin tümü ve onun Çernov ve Tsereteli türünden bütün çanak yalayıcılarıyla hizmetkârları Sovyet sistemine karşı azgın saldırılara katıldılar. Siyasi bakımdan kendileri gibi düşünen Ukrayna'daki dostlarının gerçekleştirdiği hoş duruma bakarak, hepsi de, Alman süngülerinin ve içerde de burjuvazinin yardımı ile Bolşeviklerin etkisini bastırmalarına olanak sağlayacak bir barışın hayalini kuruyorlar. Bunu gayet iyi biliyoruz. Kafkasya'da Çkenkeli bu türden dostlara iyi bir örnektir. Bunu herkes gazetelerden hatırlayacaktır.

İktidarı ele geçirdikten ve sömürücüler üzerinde emekçi halkın diktatörlüğünü, en yoksulların diktatörlüğünü kurduktan sonra, proletaryanın karşısına daha başka bir şeyin çıkmayacağı gün gibi açıktı.

Bir yanda, tamamen birleşmiş olan bir kanat, bir cephe var. Bazan bir birleşik cephenin hayali ile avutulmaya çalışıldığımız zaman, ben kendi hesabıma burjuva gazetelerini karıştırma fırsatı bulduğum, *Nash Vek, Dyelo Naroda,* vb. gibi bu türden gazeteleri okuma zevkini tattığım ender anlarda, bu gazetelere sadece şöyle bir göz bile gezdirsem, hep şunu düşünürüm: İşte buyrun, bundan iyi demokratik cephe birliği mi olur?

Onlar, demokratik cephenin bu birliğine her bakım-

dan sahipler ve biz bu birlik karşısında ancak sevinç duyabiliriz; çünkü bu, —tabii eğer burjuva gazeteciliğinin bu paçavraları kitlelerin eline geçiyorsa— demokratik bir cephenin birliği değil, Bolşeviklere saldırmak için birliktir. Ve Milyukov'dan Martov'a uzanan bu cephenin birliği, doğrusu Bolşevikler lehine mükemmel bir propaganda olarak bizim tarafımızdan 1 Mayıs Bayramında şeref listesine geçirilmeğe hak kazanmıştır.

Yoldaşlar, bu kampın zıddı olan diğer kampta ise, şimdi yalnız bizim Partimizi, Komünist Bolşeviklerin Partisini bulacaksınız. Olaylar o şekilde gelişti ki, Ekim sonrası dönemin büyük bir bölümü boyunca bizim müttefiklerimiz olan Sol Sosyalist-Devrimciler bugün resmen hükümete katılmaktan vazgeçmiş bulunuyorlar. Son Kongreleri, bu parti içindeki aşırı yalpalamayı özellikle çarpıcı bir biçimde ortaya koymuştur (2); ve bu partiye hakim olan kafa karışıklığı ve yalpalama basına bile yansıdığı için, bu gerçek şimdi her zamankinden daha iyi görülebilmektedir.

Bu partinin 1917 Şubatından beri nasıl davrandığını gösteren bir grafik çizecek olursanız, —şüphesiz, Sosyalist-Devrimcilerin Sol ve Sağ kanatlar olarak ikiye bölünmelerinden önce— bu partinin her geçen ay hangi safta yer aldığını, proletaryanın mı yoksa burjuvazinin mi safında yer aldığını gösteren bir grafik çizecek olursanız ve bu grafiği çizmeye bir yıl boyunca devam ederseniz, ortaya öyle bir tıbbi grafik çıkacaktır ki, bunu gören herkes; ilginç bir ateşli hastalık, son derece inatçı bir ateş! teşhisini koyacaktır.

Aslına bakarsanız, devrim tarihinde hemen hemen başka hiç bir parti böyle kalıcı ve sürekli bir yalpalama içinde bulunmamıştır. O halde, bu başlıca üç akımı ele alır ve incelersek, bu saflaşmanın tesadüfi olmadığını, biz Bolşeviklerin 1915 yılında, daha henüz yurt dışında-

ken, Rusya'da devrimin gelişmekte olduğu ve kaçınılmaz olduğu yolundaki ilk haberlerin gelmeye başladığı ve bizim, olaylar partimizi savaş hâlâ sürüp giderken iktidara getirirse, Partinin durumunun ne olacağı yolundaki soruları cevaplamak zorunda kaldığımızda belirttiğimiz şeyleri tamamen doğruladığını berrak bir şekilde kavrarız. O zaman biz şunu söylemiştik: Devrimin kesin bir zafer kazanması mümkündür; eğer can alıcı anlarda ve can alıcı noktalarda küçük burjuvazinin önder unsurları proletaryanın tarafına geçerlerse, sınıf açısından bu mümkündür; ve gerçekten de tamı tamına böyle oldu, Rus devrimi bu yolu izledi ve şu anda da izlemeye devam ediyor. Hiç şüphesiz, bu küçük burjuva unsurların yalpalamaları bizim karamsarlığa, hele hele yılgınlığa kapılmamıza neden olmamalıdır. Açıktır ki, diğer ülkelerden önce emperyalist savaşa karşı çıkmış olan bir ülkede büyük ölçüde geriliğinden dolayı olayların, kendisinden daha ileri durumdaki ülkelerin önüne geçirdiği —şüphesiz çok kısa bir süre için ve belli konularda— geri bir ülkede gerçekleşen devrim kaçınılmaz olarak son derece çetin ve ciddi, hatta yakın gelecekte son derece cesaret kırıcı şartlarla karşı karşıya kalacaktır. Böyle anlarda devrimin cepheyi tutabilmesi ve müttefiklerini koruyabilmesi, yalpalayan unsurlarla karşılaşmaması hiç te doğal bir durum olmazdı; böyle bir şeyi beklemek, devrimin sınıf niteliğini, partilerin ve grupların niteliğini hesaba katmamak anlamına gelirdi.

Dolayısıyla, Rusya'daki siyasi akımların tümünü acil görevler açısından, karşı karşıya bulunduğumuz gerçek, acil ve büyük görevler açısından, hesaplama ve denetleme görevleri açısından değerlendirirsek, Milyukov'dan Martov'a tek bir demokratik cephe içinde birleşmiş olan bu kampın, bu görevleri, gerçekten ele

almak için en ufak bir çaba bile göstermediğini görürüz. Onlar bu görevleri ele almıyorlar ve alamazlar da, çünkü bu kamp kötü niyetle bir tek şey istemektedir —ve onlar bunu ne kadar azgın bir şekilde isterlerse, biz bundan o kadar şeref duyarız— o da, Sovyet iktidarının yıkılması için bir olasılık, ya da bunun bir işaretini ya da hayalini görebilmektir. Ne yazık ki, Sol Sosyalist-Devrimci Partinin temsilcileri —bu Partinin, daima büyük bir insiyatif ve enerjiye sahip olduklarını göstermiş olan çok sayıda üyesinin devrime olan büyük bağlılığına rağmen— her şeyden çok ve tam da proleter disiplin, hesaplama, denetleme ve örgütlenmeye ilişkin bugünün acil görevleri, iktidar ele geçirildikten ve Kerenskilerin, Krasnovların, Kornilovların, Gegeçkorilerin ve Alekseyevlerin askeri saldırıları geri püskürtüldükten sonra sosyalistler için doğal görevler haline gelen görevler karşısında yapaladılar.

Şimdi, devrimin gelişmesinin can alıcı özü ile ilk defa karşı karşıya geldiğimiz şu anda mesele, proletaryanın disiplin ve örgütlenmesinin mi duruma hakim olacağı, yoksa zaferin, Rusya'da özellikle güçlü olan küçük burjuva unsurlara mı terkedileceğidir.

Küçük burjuva kampındaki muhaliflerimizin bize karşı mücadele ettikleri esas alan, iç siyaset ve sosyalist inşa alanıdır; silahları ise, örgütlü ve sosyalist bir ekonominin inşası konusunda proletaryanın emrettiği ya da yapmak istediği her şeyi baltalamaktır. Bu meselede küçük burjuva unsur —küçük mülk sahipleri ve sınırsız bireycilik unsuru— proletaryanın kararlı düşmanıdır.

Küçük burjuvazinin devrim olayları içinde çizdiği grafiğe baktığımızda, onların bizden koptuklarını en belirgin biçimde görüyoruz. Bu kamp içinde esas muhalefetin doğal olarak günümüzün acil ve güncel görev-

lerine karşı yapıldığını görüyoruz; burada kelimenin tam anlamıyla muhalefeti, bizimle anlaşmayı ilke olarak reddetmeyen, bizi eleştirdikleri meselelerden daha önemli meselelerde bizi destekleyen insanların muhalefetini, destekle birlikte yapılan muhalefeti görüyoruz.

Sol Sosyalist-Devrimci basının sayfalarında, 25 Nisan tarihli *Znamya Truda*'da (3) rastladığım türden görüşlerle karşılaşırsak şaşırmayacağız. *Znamya Truda* şöyle diyor: "Sağ Bolşevikler anlaşmanın onaylanması yanlısıdırlar" (son derece aşağılayıcı bir sıfat). Bunun zıddı olan sıfatı savaş yanlılarına yakıştırsalardı ne olacaktı? Bu, daha az kötü olan bir izlenim mi yaratacaktı? Eh, Bolşevizm içinde böyle akımlarla karşılaşıyorsak, bir şeyler oluyor demektir. 25 Nisanda bir gazetede bizi siyasi bakımdan tanımlayan bir teze rastladım. Bu tezi okuyunca, bunun "Sol Komünistlerin" gazetesi *Kommünist*'in ya da onların dergilerinin kadrosundan biri tarafından yazılmış olması gerektiğini düşündüm, çünkü ikisi arasında birbirine benzeyen o kadar çok şey vardı ki. Ancak hayal kırıklığına uğradım, çünkü bu tezin (4); İsuv'a ait olduğu ve *Vperyod* gazetesinde yayınlanmış olduğu ortaya çıktı. *(Gülüşmeler, Alkışlar.)*

Dolayısıyla yoldaşlar, *Znamya Truda*'nın, Bolşevizmin özel bir akımı ile ya da Kerenski ile ittifak siyaseti izlemiş olan üyelerinden Tsereteli'nin burjuvazi ile bir anlaşma imzaladığı partinin belli bir Menşevik formülasyonu ile dayanışma içinde olması gibi siyasi olgularla karşılaşıyorsak, eğer Sol Komünistlerin ve yeni derginin saldırılarına tamı tamına benzeyen saldırılarla karşılaşıyorsak, bunda bir iş var demektir. Bu nokta saldırıların gerçek önemine ışık tutmaktadır ve Sovyet hükümetinin kendileriyle tartışılmasında yarar olan kişilerle karşılaştığı anlaşmazlıklardaki görevlerini

inceleme olanağı verdiği ve burada elimizde marksist teori olduğu içindir ki bu saldırıların üzerine eğilmekte yarar vardır. Böylece devrim olaylarını ve içtenliğinden kuşku duyulamayacak bir gerçeği arama isteğini hesaba katabiliriz. Burada gerçek bir tartışmanın esas temeli, sosyalizme bağlılıkla ve burjuvaziye karşı proletaryanın yanında açıkça yer almakla ortaya konulmuş bulunmaktadır. Bu bakımdan proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesi sırasında —belli kişilerin, grupların ya da eğilimlerin düşüncesinde— her türlü hata işlenebilmektedir.

Onlarla tartışmakta yarar vardır derken, şüphesiz bir polemiği değil, gerçekten yararlı bir tartışmayı kastediyorum; meselenin, günümüzün en önemli ve temel sorunu üzerinde yürütülecek bir tartışma olduğunu söylüyorum. Tartışmaların bu yönde gelişmesi bir rastlantı değildir. Objektif olarak günümüzün baş görevi burada yatmaktadır; bu görev, günümüz Rusya'sının şartları tarafından belirlenen ve çok çeşitli bir sürü küçük burjuva akımın varlığına rağmen eksiksiz olarak yerine getirilmesi gereken proletaryanın devrimci mücadele görevidir; proletarya bu meselede hiç bir taviz veremeyeceğini kendi kendisine tekrarlamak zorundadır, çünkü iktidarın burjuvazinin elinden koparılıp alınmasıyla başlayan ve burjuvazinin bütün direnişinin ezilmesiyle sürdürülen sosyalist devrim, emekçi halkın proleter disiplini ve örgütlenmesi ve işlerin kesinlikle iş yöntemleri ile ve büyük sanayinin çıkarları göz önünde tutularak yerine getirilebilmesi yeteneği meselelerini ön plana çıkarmıştır. Proletarya bu meseleleri pratikte çözemediği taktirde yenilgiye uğramaya mahkumdur. —İşte sosyalist devrimin en büyük ve gerçek güçlüğü burada yatmaktadır.— Sol Komünistlerin tutumunu ve teorisini ele alıp incelediğimiz zaman, bun-

larda, tekrar söylüyorum —birazdan da ispat edeceğim— aynı küçük burjuva yalpalamadan başka hiç bir şey bulamamamıza rağmen, Sol Komünist grubun temsilcileriyle tartışmak bu nedenle o kadar yararlı, tarihi ve siyasi bakımdan o kadar önemlidir. Kendilerine hangi adı yakıştırırlarsa yakıştırsınlar, Sol Komünist grubun üyesi olan yoldaşlar, esas olarak kendi tezlerine darbe indiriyorlar. Bu toplantıdakilerin büyük çoğunluğunun, onların görüşlerini bildiklerini sanıyorum, çünkü bu görüşlerin özünü Mart ayının başından beri Bolşevik çevrelerde tartışıyoruz; belli başlı siyasi yayın organlarıyla ilgilenmemiş olanların ise bu görüşleri son Bütün-Rusya Sovyetler Kongresinde çıkan tartışmalarla ilgili olarak öğrenmiş ve tartışmış olmaları gerekir.

Böylece onların tezlerinde, şimdi bütün Sosyalist -Devrimci partide gördüğümüzün esas olarak aynını, şimdi hem sağcıların kampında hem de kendileri için bugün Rusya'nın karşılaştığı güçlükler, özellikle Büyük Devlet olmaktan çıkmış olması açısından, eski millet durumundan, milletleri ezen bir devlet olmaktan çıkarak ezilen bir ülke haline gelmesi açısından, sosyalizme giden yolda karşılaşılan güçlüklerin göze alınmaya değip değmediğine, yeni başlayan sosyalist devrimin güçlüklerinin göze alınmaya değip değmediğine, devlet olma niteliği, ulusal bağımsızlığı bakımından ülkenin en zor durumlarla karşılaşmasının göze alınmaya değip değmediğine kağıt üzerinde değil, pratikte karar vermek açısından özellikle acı olan Milyukov'dan Martov'a bütün burjuva kampında gördüğümüzün aynını görüyoruz.

Buradaki en derin bölünme, bütün burjuvazi gibi devlet bağımsızlığını bir ideal ve bir sınır, dünyadaki en kutsal varlık, —aşılmaması gereken, herhangi bir şekilde zorlanması sosyalizmin inkarı anlamına gelen

bir sınır— olarak görenlerle, emperyalizmin dünyayı yeniden bölüşmek için azgın katliamlar yaptığı çağda sosyalist devrimin, daha önceleri ezen durumunda olan birçok ülke, çok ağır yenilgilere uğramadan ilerleyemeyeceğini söyleyenler arasındaki bölünmedir. Dolayısıyla, insanlık için ne kadar acı olursa olsun, sosyalistler, sınıf bilincine sahip sosyalistler, bütün bu güçlüklere katlanmaya hazırdırlar.

Sol Sosyalist-Devrimciler en çok, hiç bir şekilde kabul edemedikleri bu meselede yalpaladılar; Sol Komünistler arasında da en büyük yalpalamalar işte bu meselede ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği gibi 4 Nisanda (5) bizimle tartıştıkları ve 20 Nisanda yayınladıkları tezlerinde dönüp dolaşıp barış meselesine geliyorlar.

En fazla yeri barış meselesinin değerlendirilmesine ayırıyorlar ve böylece, barışın, tükenmiş ve kendi sınıfından kopmuş kitlelerin psikolojisinin bir yansıması olduğunu ispat etmeye çalışıyorlar.

12 Kişinin barış yapılmasına karşı, 28 kişinin ise barıştan yana olduğu yolunda sayılar verirken ne kadar gülünç bir mantık kullanıyorlar (6). Fakat istatistik verileri toplanırken, bir buçuk ay önce yapılmış bir oylamayı hatırlamak yerine daha yeni olan rakamlara baş vurmak daha iyi olmaz mı? O oylamaya siyasi bir önem yakıştırılacaksa, sağlıklı Güneyin barışa karşı; tükenmiş, kendi sınıfından kopmuş ve sanayi bakımından zayıflamış Kuzeyin ise güya barıştan yana olduğunu söylemeden önce Bütün-Ukrayna Sovyetler Kongresini (7) hatırlamak gerekmez mi? Barışa karşı çıkanların mevcudun onda birini bile geçmediği Bütün-Rusya Sovyetler Kongresindeki çoğunluğun oyunu hatırlamak gerekmez mi? Eğer sayılara başvurulacak ve bunlara siyasi bir önem yakıştırılacaksa, siyasi oylamalar bir

bütün olarak ele alınmalıdır; o zaman, belli sloganları ezberlemiş ve bu sloganları birer fetiş haline getirmiş olan partilerin küçük burjuvazinin yanında saf tuttuğunu, emekçi ve ezilen halk kitlelerinin, geniş işçi, asker ve köylü kitlelerinin ise barışı reddetmediğini derhal göreceksiniz.

Şimdi de, barıştan yana tavır alınmasını eleştirmenin yanı sıra, aslında işçi sınıfından kopmuş aydınların barışa karşı çıktığını açıkça gördüğümüz halde bu barış tavrının, tükenmiş, sınıfından kopmuş kitlelerin ısrarı ile alındığını iddia etmelerine, olayların gazetede okuduğum şekilde değerlendirilmesine rağmen, —bu bize Partimizin çoğunluğunun barış yapılması meselesinde tamamen doğru hareket ettiğini gösteriyor— bize bu barışın astarının yüzünden daha pahalıya mal olacağını, bütün emperyalistlerin zaten bize karşı birleşmiş olduklarını ve ne olursa olsun bizi yutacaklarını, bizi rezil edeceklerini, vb. söylemelerine rağmen barış yaptık. Onlar, barışın sadece şerefsiz bir şey olmakla kalmayıp, aynı zamanda yararsız olduğunu da düşünüyorlardı. Bize, bununla geçici bir soluk alma fırsatı elde edemeyeceğimizi söylediler. Biz, uluslararası ilişkilerin nasıl gelişeceğinin bilinemeyeceğini, ancak emperyalist düşmanlarımızın birbirleriyle savaştıklarını bildiğimizi söyleyerek cevap verdiğimiz zaman, olaylar bizi doğruladı ve ideolojide ve ilkelerde bize muhalefet eden, fakat esas olarak komünist bakış açısını benimseyen Sol Komünistler de bunu kabul ettiler.

Sadece bu isim bile taktiklerimizin doğruluğunun kabul edildiğini göstermekte, barış konusundaki yalpalamaları tamamen mahkum etmektedir. Bu yalpalamalar bizi destekleyenlerin belli bir kanadını, yani hem Sosyalist-Devrimci Partide toplanmış olan kanadın tümünü, hem de Partimiz içinde eskiden beri ve

şimdi hâlâ var olan ve Partimiz içinde kalmaya devam edeceğini güvenle söyleyebileceğimiz, yalpalamaları ile bu yalpalamaların kaynağını özellikle açık bir şekilde ortaya koyan kanadı bizden uzaklaştırmıştır. Evet, yaptığımız barış son derece istikrarsızdır; elde ettiğimiz soluk alma dönemi hem Doğu'dan hem de Batı'dan gelecek bir saldırı ile sona erdirilebilir, —bu konuda hiç kimsenin bir şüphesi olamaz. Uluslararası durum o kadar ciddidir ki, mümkün olduğu kadar uzun bir süre dayanabilmek için, beklediğimiz ve istediğimizden daha yavaş olmakla birlikte kesinlikle olgunlaşmakta olan Batı'daki devrim olgunlaşıncaya kadar dayanmak için bütün gücümüzü harcamalıyız. Uluslararası durumun giderek daha fazla patlamaya hazır bir barut fıçısı haline geldiğine şüphe yoktur.

Eğer dünya proletaryasının bir müfrezesi olarak ilk biz ileri atılmışsak, bu bizim diğerlerinden daha güçlü bir şekilde örgütlenmiş olmamızdan değildir. Hayır, bu müfreze diğerlerinden daha kötü, daha zayıf ve daha az örgütlüdür, ancak bazılarının yaptığı gibi, en örgütlü müfreze işe başlasa, daha az örgütlü olan bir diğeri ve daha da az örgütlü olan bir üçüncüsü onları izleseydi, biz de o zaman sosyalist devrimi şevkle desteklerdik demek aptallığın ve yüzeyselliğin zirvesidir. Öyle olsaydı, işler kitaba göre yürümediği, önder müfreze diğerleri tarafından desteklenmediği için devrimimizin yok olmaya mahkum olması gerekirdi. Biz ise şunu diyoruz: Hayır, görevimiz genel olarak örgütlenmeyi dönüşüme uğratmaktır; yalnız olduğumuza göre görevimiz devrimi korumak, diğer ülkelerde devrim olgunlaşıncaya, diğer müfrezeler yardımımıza yetişinceye kadar, ne kadar zayıf ve küçük olursa olsun belli bir sosyalist kaleyi muhafaza etmektir. Ama tarihin çeşitli ülkelerin sosyalist müfrezelerini düzenli bir

sıraya ve belli bir plana göre harekete geçirmesini beklemek, ya devrim hakkında hiç bir fikre sahip olmamak ya da aptallıktan dolayı devrimi desteklemeyi reddetmek anlamına gelir.

Rusya'da sağlam bir durumda olduğumuz fakat elimizde uluslararası emperyalizmle baş edecek güçlerin bulunmadığını kavradığımız ve ispatladığımız zaman tek bir görevimiz vardır; taktiklerimiz de manevra, bekleme ve geri çekilme taktikleridir. Çoğu kişinin bu sözlerden hoşlanmayacağını, ve uygun biçimde değiştirilip, "koalisyon" sözcüğü ile de birleştirilince, cazip yakıştırmalara ve çeşitli eleştirilere ve alaylara kolayca yol açabileceğini gayet iyi biliyorum. Fakat muhaliflerimiz, yani sağda burjuvazi ve solda ise dünkü dostlarımız Sol Sosyalist-Devrimciler ile —dünkü, bugünkü ve eminim yarınki dostlarımız— Sol Komünistler alaycı iğnelerini istedikleri kadar bize batırsınlar ve küçük burjuva yalpalamalarının örneklerini istedikleri kadar vermeye devam etsinler, bu gerçekleri çürütemezler. Olaylar bizim haklı olduğumuzu kanıtladı; sırf Batıdaki emperyalist katliam sürüp gittiği ve Uzak Doğuda emperyalist rekabet daha da alevlendiği için bir soluklanma süresi kazandık. Bugünkü siyasi ortamda sıkı sıkıya sarıldığımız Sovyet Cumhuriyetinin ince bir pamuk ipliğine bağlı olan varlığı ancak bununla açıklanabilir. Hiç bir kağıt parçasının, hiç bir barış anlaşmasının ya da Japonya'ya karşı savaşmak istemeyişimizin bizi korumaya yeterli olmadığı açıktır; Japonya'nın bütün anlaşmaları ve formaliteleri hiçe sayarak bizi yağmaladığı ortadadır. Şüphesiz bizi koruyacak olan, herhangi bir kağıt üzerindeki anlaşma ya da "barış durumu" değil, iki emperyalist "dev" arasında Batıda sürüp giden mücadele ile kendi dayanma gücümüzdür. Rus devriminin o kadar açık bir şekilde kanıt-

ladığı şu temel marksist dersi unutmadık: Güçler on milyonlarla hesaplanmalıdır; bundan daha küçük güçler siyasette hesaba katılmaz; Siyaset bundan daha küçük sayıları önemsiz sayar ve bir kenara atar. Uluslararası devrime bu açıdan baktığımız zaman mesele alabildiğine açıktır: Karşısındaki düşman çürümüş olduğundan, burjuvazisi örgütlü olmadığından, devrim geri bir ülkede kolayca başlayabilir, fakat o ülkenin devrimi sürdürebilmesi için yüz bin kere daha dikkatli, yüz bin kere daha ihtiyatlı ve dayanıklı olması gerekir. Batı Avrupa'da durum farklı olacaktır. Orada işe girişmek çok daha zor, devam etmek ise çok daha kolaydır. Proletaryanın örgütlenmesi ve dayanışması orada bizimle karşılaştırılamayacak kadar daha iyi olduğu için, bu başka türlü de olamaz. Tek başına olduğumuz sürece, bütün güçleri dikkate alarak kendi kendimize şunu söylemeliyiz: Karşılaştığımız bütün güçlükleri çözecek olan Avrupa devrimi başlayıncaya kadar tek çıkış yolumuz var, o da uluslararası emperyalist devlerin mücadelesinin devam etmesidir. Biz bu çıkış yolunu doğru değerlendirdik ve haftalardan beri ona sımsıkı sarılıyoruz, fakat o yarın birden bire ortadan kalkabilir. Bütün bunlardan şu sonuç çıkar: Mart ayında başlattığımız ve manevra yapmak, geri çekilmek ve beklemek şeklinde ifade edebileceğimiz siyaseti sürdürmek. Solcu *Kommünist* dergisi "aktif bir dış siyaset" kavramını ortaya attığında, sosyalist anavatanın savunulması kavramı alaycı bir şekilde tırnak içinde yazıldığında, kendi kendime şunu söylüyorum: Bu insanlar Batı proletaryasının durumunu hiç anlamamışlar. Kendilerine ne kadar Sol Komünist adını takarlarsa taksınlar, devrimi kendi özel düzenini kurmak için bir araç olarak gören kaypak küçük burjuvazinin bakış açısından kurtulamıyorlar. Uluslararası ilişkiler, Rusya'nın

güçlerine dayanarak uluslararası emperyalizmi yıkmak görevini üstlenmeyi düşünen bütün Rusların deli olmaları gerektiğini en açık bir biçimde göstermektedir. Batıda devrim düne göre bugün daha büyük bir hızla olgunlaşırken bize tek bir görev düşmektedir: Zaaflarımıza rağmen ileriye atılan müfreze olduğumuza göre, kazandığımız mevzilerde tutunabilmek için elimizden geleni yapmalı, bütün fırsatlardan yararlanmalıyız. Diğer bütün meseleler bu göreve yani fırsatlardan mümkün olduğu kadar yararlanma görevine tabi kılınmalıdır ki, uluslararası emperyalizmin bize karşı birleşeceği günü hiç değilse bir kaç hafta geri atabilelim. Eğer bu şekilde davranırsak, Avrupa ülkelerindeki sınıf bilincine sahip bütün işçilerin onaylayacağı yolu izlemiş olacağız. Çünkü onlar Fransa ile İngiltere'nin yüzyıllardan beri öğrenmekte olduğu, bizim ise sadece 1905'den beri öğrendiğimiz şeyi biliyorlar; onlar, birleşmiş burjuvazinin hür toplumunda devrimin ne kadar yavaş geliştiğini, bu güçlere karşı, ayaklanan Alman, Fransız ve İngiliz proletaryası ile omuz omuza, kelimenin tam anlamı ile propaganda yapacak olan bir ajitasyon bürosunu harekete geçirmemiz gerektiğini biliyorlar. Ne kadar acı olursa olsun, devrimci geleneklere ne kadar yabancı olursa olsun, o ana kadar uygulanacak tek taktik; beklemek, manevra yapmak ve geri çekilmektir.

Dış siyasetimizin, uluslararası siyasetimizin olmadığını söylediklerinde şöyle cevap veriyorum: Diğer bütün siyasetler, bilerek ya da bilmeyerek tahrikçi bir rol oynarlar ve Rusya'yı, Çkenkeli ve Semyonov türünden emperyalistlerle ittifakın bir aracı haline getirirler.

Ve biz şunu söylüyoruz: Dayanmak ve sabırlı olmak, millet ve devlet olarak çok daha büyük horlama-

ları ve güçlükleri sineye çekmek, buna rağmen, olayların gelişmesi sonucu sosyalist ordunun saflarından kopmuş ve diğer ülkelerdeki sosyalist devrim yardımına yetişinceye kadar beklemek zorunda kalmış sosyalist bir müfreze olarak mevzilerimizde tutunmak daha iyidir. Ve bu yardım geliyor. Yavaş yavaş geliyor, fakat geliyor. Batıda bugün sürüp gitmekte olan savaş, kitleleri eskiden olduğundan daha fazla devrimcileştiriyor ve ayaklanma anını yakınlaştırıyor.

Bugüne kadar yürütülen propaganda, emperyalist savaşın, toprak ilhakları için yapılan son derece zalim ve gerici bir savaş olduğuydu. Fakat yüz binlerce Fransız ve Alman askerinin birbirlerini katletmekle meşgul oldukları Batı cephesinde, devrimin, bizim beklediğimizden daha yavaş gerçekleşmekle birlikte, bugüne kadar olduğundan daha hızlı olgunlaşmamasının imkansız olduğu kanıtlanmaktadır.

Dış siyaset meselesi üzerinde başlangıçta düşündüğümden daha fazla durdum, ancak bana böyle geliyor ki, bu meselede aslında iki ana çizgiyle karşı karşıya bulunduğumuzu çok açık bir şekilde görebiliriz: Bir yanda, sosyalist devrimin bizim için değerli ve en yüce şey olduğunu ve bunun yakın bir gelecekte Batıda başlayıp başlamayacağını hesaba katmamız gerektiğini söyleyen proleter çizgi, diğer yanda ise Büyük Devlet olma niteliğini ve bağımsızlığı en değerli şey olarak gören burjuva çizgisi.

Burjuva kampının bize yönelttiği başlıca görüşleri tekrarlayan Sol Komünistler grubunun, aynı şeyi iç meseleler alanında yaptığını görüyoruz. Mesela, Sol Komünistler grubunun bize yönelttiği esas eleştiri, bir Sağ-Bolşevik sapmanın devrimi devlet kapitalizmi yoluna saptırmakla tehdit ettiğidir.

Devlet kapitalizmi yönündeki evrim, işte mücadele etmemizi istedikleri düşman, kötülük budur.

Sol Komünistlerin gazetesinde bu türden düşmanlardan söz edildiğini okuduğum zaman şunu soruyorum: Acaba bu insanlara ne oldu ki, kitaplardan bir iki parça ezberleyince gerçekleri unutuyorlar? Gerçekler, devlet kapitalizminin ileriye doğru bir adım olacağını bize öğretiyor. Eğer devlet kapitalizmini Rusya'da kısa süre içinde gerçekleştirebilirsek, bu bir zafer sayılır. Bizim düşmanımızın küçük mülk sahibi, küçük sermaye olduğunu nasıl oluyor da göremiyorlar? Nasıl oluyor da devlet kapitalizmini baş düşman olarak görebiliyorlar? Kapitalizmden sosyalizme geçiş sırasında baş düşmanımızın küçük burjuvazi olduğunu, küçük burjuvazinin alışkanlıkları, gelenekleri ve iktisadi durumu olduğunu unutmamalıdırlar. Küçük mülk sahibi her şeyden çok devlet kapitalizminden korkar, çünkü onun istediği tek şey, kendisi için mümkün olduğu kadar çok şey koparmak, ele geçirmek, büyük toprak ağalarını, büyük sömürücüleri yerle bir etmektir. Bu meselede küçük burjuvazi bizi şevkle desteklemektedir.

Bu noktada o, işçilerden daha devrimcidir, çünkü daha küskün ve kızgın olduğundan, burjuvaziyi ezmek için şevkle ileri atılır; fakat bunu sosyalistler gibi burjuvazinin direnişini kırdıktan sonra, işçilerin sağlam disiplini temelinde, sıkı bir örgütlenme çerçevesinde ve doğru denetleme ve hesaplama yöntemleri uygulayarak sosyalist bir ekonomiyi inşa etmeye başlamak için değil, pençelerini mümkün olduğu kadar fazla şeye geçirerek, devletin genel çıkarları ve genel olarak emekçi sınıfların çıkarları ile hiç ilgilenmeksizin, devrimin kazançlarını kendisi ve kendi çıkarları için sömürmek amacıyla yapar.

Sovyet iktidarı altında devlet kapitalizmi ne demektir? Bugünkü durumda devlet kapitalizmini gerçekleştirmek demek, kapitalist sınıfların uyguladıkları hesaplama ve denetlemeyi gerçekleştirmek demektir. Devlet kapitalizminin bir örneğini Almanya'da görüyoruz. Almanya'nın bizden daha üstün olduğunu ispatladığını biliyoruz. Aklı başında, ve kafasını kitaplardan ezberlenmiş sözlerle doldurmamış olan herkes, bu devlet kapitalizminin temellerinin Rusya'da, Sovyet Rusya'da, kurulmasının ne anlama geleceğini biraz düşünse, devlet kapitalizminin bizim kurtuluşumuz olacağını kabul etmek zorunda kalırdı.

Devlet kapitalizminin bizim için kurtuluş olacağını söyledim. Eğer Rusya'da devlet kapitalizmi olsaydı, bu, tam da bizim eksikliğini duyduğumuz merkezileşmiş, hesaplanmış, denetime sahip olan ve sosyalleşmiş bir şey olacağı için, sosyalizme tamamen geçmek kolaylaşacaktı. Her şeyden çok bütünüyle Rusya'nın tarihinin ve ekonomisinin bir ürünü olan ve sosyalizmin zaferini belirleyen adımı atmamızı önleyen küçük burjuva gevşekliği tarafından tehdit ediliyoruz. Devlet kapitalizmi üzerine tezimi devrimden önce yazdığımı hatırlatmak isterim; bizi devlet kapitalizmi ile korkutmaya çalışmak saçmalığın dik alâsıdır. O sırada, *Yaklaşan Felaket* adlı broşürümde şunları yazmıştım: ..... *(Lenin broşürden okudu.)*

Bunları devrimci demokratik devlet hakkında, Kerenski, Çernov, Tsereteli, Kişkin ve ortaklarının devleti, burjuva temele dayanan ve bu temelden ayrılamayan bir devlet hakkında yazmıştım. O zaman, 1917 Eylülünde, devlet kapitalizminin sosyalizme doğru bir adım olduğunu yazmıştım, ve şimdi, 1918 Nisanında, proletaryanın Ekimde iktidarı ele geçirmesinden ve birçok fabrikaya el koyarak, şirketleri ve bankaları

devletleştirerek, burjuvazinin ve sabotörlerin silahlı direnişini bastırarak gücünü ispatlamasından sonra bizi kapitalizmle korkutmaya çalışmaları o kadar komik ve saçma oluyor ki, insan kendi kendine, bu adamlar nasıl böyle düşünebiliyorlar diye sormak gereğini duyuyor. Rusya'da, bütün ülkelerde büyük burjuvazinin ortadan kaldırılmasını destekleyen, fakat hesaplama, sosyalistleştirme ve denetlemeyi desteklemeyen büyük bir küçük burjuva kitlesinin var olduğu şeklindeki önemsiz noktayı unutuyorlar; devrim için esas tehlike budur, bu, Büyük Fransız Devriminin canına okuyan, canına okuması da kaçınılmız olan, Rus proleteryasının gereğince güçlü olmaması halinde, tek başına Rus devriminin de canına okuyabilecek olan toplumsal güçlerin birliğidir. Gördüğümüz gibi, küçük burjuvazi, küçük mülk sahibi eğilimleriyle ve "ben zenginlerden aldım, başkalarının ne yaptığı beni ilgilendirmez" cümlesinde açık bir şekilde ifadesini bulan özlemleriyle bütün bir toplumsal atmosfere iyice nüfuz etmektedir.

İşte karşı karşıya bulunduğumuz esas tehlike buradadır. Eğer küçük burjuvayı diğer sınıf unsurlarına, devlet kapitalizmine tabi kılarsak, sınıf bilincine sahip işçi bunu hiç şüphesiz sevinçle karşılar, çünkü Kerenski'nin demokrasisinde sosyalizme doğru atılmış bir adım olan devlet kapitalizmi, Sovyet iktidarında dörtte üç sosyalizm demektir, çünkü devlet kapitalizmi işletmelerini örgütleyenlerin bize yardım etmesini sağlamak mümkündür. Sol Komünistler ise farklı, kibirli bir tutum takınıyorlar; 4 Nisanda Sol Komünistlerle ilk toplantımızı yaptığımızda, ki bu toplantı uzun bir zamandan beri tartışılmakta olan bu tarihi meselenin artık tarihe mal olduğunu ispatlamıştır, eğer görevlerimizi iyi kavrıyorsak, sosyalizmi tröstleri örgütleyenlerden öğrenmemiz gerektiğini söylemiştim.

Bu sözlerim Sol Komünistleri son derece kızdırdı, içlerinden bir tanesi —Osinski yoldaş— bütün bir makalesini onlara saldırmaya ayırdı. Makalesi esas olarak sadece bundan ibaretti. —Ama gerçekte biz onlara bir şey öğretmek istemiyoruz, onlardan öğrenmek istiyoruz.— Biz, "sağ" Bolşevikler tröst örgütçülerinden öğrenmek istiyoruz, bu "Sol Komünistler" ise onlara ders vermek istiyorlar. Fakat onlara öğretmek istediğiniz nedir? Yoksa sosyalizm mi? Tüccarlara, iş adamalarına sosyalizmi mi öğretmek istiyorsunuz? *(Alkışlar.)* Hayır, siz isterseniz bu işi kendiniz yapın. Biz size yardım etmeyeceğiz, çünkü bu boşuna çaba harcamaktır. Bu mühendislere, tüccarlara ders vermenin hiç bir yararı yoktur. Onlara sosyalizmi öğretmeye çalışmanın hiç bir yararı yoktur. Eğer devrimimiz bir burjuva devrimi olsaydı, —belki, sadece mümkün olduğu kadar fazla şey koparmak gerektiği dışında— onlardan öğrenecek hiç bir şeyimiz olmayacaktı. Ancak o zaman söz konusu olan bir sosyalist devrim değildir; 1793'te Fransa'da olduğu gibi, sosyalizm değil, sosyalizme sadece bir yaklaşma olan yerlerde ortaya çıkan bir durumdur.

Toprak ağalarını, burjuvaziyi yıkmak zorunludur ve Bolşeviklerin bütün eylemleri, bütün mücadeleleri, toprak ağalarına ve burjuvaziye karşı şiddet uygulamaları, toprak ağalarını ve burjuvaziyi mülksüzleştirmeleri ve onların direnişini zorla bastırmaları tarih tarafından onaylanacak ve bunların doğruluğu milyonlarca defa ispatlanacaktır. Bir bütün olarak ele alırsak, bu çok büyük bir tarihi görevdi, ancak sadece bir ilk adımdı. Şimdi asıl önemli olan onları niçin bastırmış olduğumuzdur. Şimdi en sonunda onları bastırmayı başardıktan sonra kapitalizmlerinin önünde boyun eğeceğimizi söylemek için mi? Hayır, bu bilgiye

ihtiyacımız olduğu için ve bu bilgilere sahip olmadığımız için şimdi onlardan öğreneceğiz. Sosyalizmi biliyoruz, ama milyonları içeren bir örgütlenmenin nasıl gerçekleştirileceği, malların nasıl örgütleneceği ve dağıtılacağı, vb. gibi konularda bilgimiz yok. Eski Bolşevik önderler bunları bize öğretmediler. Bolşevik Partisi'nin tarihinde bu konuda öğünebileceği hiç bir şey yoktur. Bu konuda henüz bir tecrübeye sahip değiliz. Biz şunu söylüyoruz: İsterse adi bir soytarı olsun, eğer bir tröst örgütlemişse, milyonlar ve on milyonlar için üretimin ve dağıtımın örgütlenmesi ile uğraşmış bir tüccarsa ve tecrübeye sahipse, biz ondan öğrenmek zorundayız. Eğer bunları onlardan öğrenmezsek, sosyalizmi kuramayız ve devrim de şimdi ulaştığı aşamada kalır. Bizi sadece devlet kapitalizminin gelişmesi, hesaplama ve denetlemenin inceden inceye gerçekleştirilmesi, sadece ve sadece en sıkı örgütlenme ve emek disiplini sosyalizme ulaştırabilir. Bunlar olmadan sosyalizm olamaz. *(Alkışlar.)*

Tröst örgütçülerine ders vermek gibi gülünç bir görevi üstlenmemizin hiç bir yararı olamaz, onlara öğretecek bir şeyimiz yok. Onları mülksüzleştirmeliyiz. Mesele burada değildir. Bunda hiç bir güçlük yok. *(Alkışlar.)* Burada bir güçlük olmadığını yeterince gösterdik ve ispatladık.

Bana gelerek, fabrikalarının üretimi durduğundan yakınan bütün işçi heyetlerine şunu söyledim: Fabrikanıza el konmasını istiyorsunuz. Tamam, boş kararname formları imzalanmaya hazır, bunu bir dakikada gerçekleştirebiliriz. *(Alkışlar.)* Fakat bize şunu söyleyin: Üretime nasıl el koyacağınızı öğrendiniz mi, ne üreteceğinizi iyice hesapladınız mı? Ürettiğiniz şeyin Rusya pazarı ve dış pazar ile ilişkisini biliyor musunuz? Bunun üzerine bunları henüz öğrenmedikleri or-

taya çıkıyor. Bu konuda ne Bolşevik broşürlerinde ne de Menşevik broşürlerinde hiç bir şey yok.

En iyi duruma, bu devlet kapitalizmini uygulayan işçiler arasında, tabakçılar arasında ve tekstil ve şeker sanayilerinde rastlanmaktadır, çünkü onların çalıştıkları sanayi hakkında ciddi ve proleter bir bilgileri var, sanayilerini korumak ve daha güçlü hale getirmek istiyorlar; çünkü en büyük sosyalizm budur(8). Onlar şöyle diyorlar: Bu görevi henüz başaramayız; yönetim mevkilerinin üçte birini vererek kapitalistleri işe alacağız ve onlardan öğreneceğiz. Sol Komünistlerin, kimin kimden yararlanacağını göreceğiz şeklindeki gülünç sözlerini okuyunca, dar görüşlülükleri karşısında şaşırıyorum. Eğer Ekimde iktidarı ele geçirdikten ve Ekimden Nisana kadar olan dönemde bütün burjuvaziye karşı başarılı bir kampanya yürüttükten sonra hâlâ kimin kimden yararlandığı —işçilerin mi tröst örgütçülerinden yoksa iş adamlarının ve soytarıların mı işçilerden yararlandığı— konusunda hâlâ şüpheye düşebiliyorsak, eğer durum gerçekten böyleyse, o zaman pılımızı pırtımızı toplayıp gitmemiz ve alanı Milyukovlara ve Martovlara bırakmamız gerekir. Ancak durum böyle değildir. Sınıf bilincine sahip işçi buna inanmaz; küçük burjuvazinin korkusu ise gülünçtür; bilinçli işçiler sosyalizmin ağır sanayinin başladığı yerde başladığını, tüccarların ve iş adamlarının bunu kendi tecrübeleriyle öğrenmiş olduklarını bilirler.

Biz şunu söyledik: Sadece bu maddi şartlar, on milyonlarca insana hizmet eden büyük çapta makine sanayinin maddi şartları sosyalizmin temeli olabilir; bunu bir küçük burjuva ülkesinde, köylü ülkesinde başarmak güçtür ama olanaksız değildir. Devrim yapmak için ödenen fiyat iç savaştır, ancak bir ülke ne kadar

gelişmiş ve uygarsa, ödenen bu fiyat o kadar ağır olur. Almanya'da devlet kapitalizmi var, dolayısıyla Almanya'da devrim, bir küçük burjuva ülkesine göre yüz kere daha yıkıcı, yüz kere daha tahripkar olacak, orada, Almanya'da da muazzam güçlüklerle, korkunç bir karışıklık ve dengesizlikle karşılaşılacaktır. Bundan dolayı, Rusya'nın başlangıçta kolay olan görevi —toprak ağalarını ve burjuvaziyi yıkma görevini— başarıp, şimdi ise daha zor olan hesaplama ve denetlemeyi ülke çapında örgütleme sosyalist göreviyle karşı karşıya bulunması karşısında ümitsizliğe ve yılgınlığa kapılmak için en ufak bir neden göremiyorum. Rusya'nın karşı karşıya bulunduğu görev gerçek sosyalizmin başlangıç noktasıdır, bilinçli işçiler ve bilinçli emekçi halk bu görevi desteklemektedirler. Evet, daha iyi örgütlenmiş ve işçi sendikalarının okulundan geçmiş olan işçilerin büyük çoğunluğu bütün kalpleriyle bizi destekliyorlar.

Bu çoğunluk, parça başı çalışma ve Taylor sistemi meselelerini —*Vperyod*'u çıkaran beyefendiler bu meseleleri kibirli bir şekilde reddediyorlar— işçi sendikaları konseyinde bizden önce, hatta Sovyetler ile Sovyet iktidarının kurulmasından önce ortaya attı, kolları sıvadı ve emek disiplini ile ilgili ölçütleri hazırlamaya girişti. Bu insanlar, bütün proleter alçak gönüllülüklerine rağmen, fabrikalardaki emek koşullarını iyi bildiklerini, sosyalizmin özünü, devrimci sözleri ağızlarından eksik etmedikleri halde bilerek ya da bilmeyerek gerçekte küçük burjuvazinin düzeyine inenlerden daha iyi kavradıklarını gösterdiler. Küçük burjuvazinin bakış açısı şudur: Zenginleri devirelim, ama bir örgütün hesaplama ve denetimine girmenin hiç bir anlamı yoktur. Küçük mülk sahiplerinin hesaplama ve denetime ihtiyaçları yoktur ve bunları istemezler.

Oysa bunlar, devrimimizin istikrar ve zafer kazanmasının tek güvencesidir.

Yoldaşlar, *Levi Kommünist (9)* gazetesinin ayrıntılarına ve bu gazeteden alıntılara daha fazla değinmeyeceğim, ancak kısaca şunu belirtmek istiyorum: Eğer bazıları emek disiplininin kurulmasının geriye doğru bir adım olduğunu iddia edecek kadar ileri gidiyorlarsa, dur demenin zamanı artık gelmiştir. Ayrıca bu, o kadar görülmemiş derecede gerici bir şey, devrim için o kadar büyük bir tehlikedir ki, tamamen etkisiz bir grup tarafından söylendiğini ve bu görüşün bilinçli işçilerin herhangi bir toplantısı tarafından derhal çürütüleceğini bilmeseydim, şu sonuca varırdım: Rus devrimi kaybedilmiştir.

Sol Komünistler şöyle yazıyorlar: "Kapitalist sanayinin yöneticilerinin yeniden görev başına getirilmesi ve emek disiplininin kurulması, emeğin verimliliğini büyük ölçüde artıramaz, fakat proletaryanın sınıf insiyatifini, faaliyetini ve örgütlü niteliğini kısıtlayacaktır. Bu, işçi sınıfını kölelikle tehdit etmektedir..." Bu yanlış bir görüştür; doğru olsaydı, sosyalist görevleri ve sosyalist özü açısından Rus devrimimizin çökmek üzere olması gerekirdi. Fakat doğru değildir. Sınıfından kopmuş küçük burjuva aydınları sosyalizm açısından esas güçlüğün, emek disiplininin sağlanmasında yattığını anlamıyorlar. Sosyalistler bu konuda çok eskiden yazılar yazdılar, geçmişte her şeyden fazla bu mesele üzerine kafa yordular, bu meseleye ve bu meselenin tahlil edilmesine en büyük dikkatli gösterdiler ve sosyalizm için esas güçlüğün bu noktada başladığını kavradılar. Bugüne kadar burjuvaziyi amansızca, hatta bizim yaptığımızdan da daha büyük bir şiddetle deviren birden fazla devrim oldu, fakat biz, Sovyet iktidarını kurmaya girişmekle iktisadi köleliğin tasfi-

yesinden, emeğin kendi kendisine disiplin uygulamasına pratikte geçtiğimizi, iktidarımızın gerçekten emeğin iktidarı olması gerektiğini gösterdik. Bazıları bize, proletarya diktatörlüğünün sözde kabul edildiğini, gerçekte ise yazılı bazı sözlerden ibaret kaldığını söylediklerinde, bu, onların proletarya diktatörlüğü hakkında aslında hiç bir fikirleri olmadığını göstermektedir, çünkü proletarya diktatörlüğü hiç bir şekilde sadece burjuvazinin ve toprak ağalarının yıkılmasından ibaret değildir, —bu kadarı bütün devrimlerde olmuştur— bizim proletarya diktatörlüğümüz, kendinden önceki iktidardan daha istikrarlı ve daha sağlam temellere dayanan proletaryanın Sovyet iktidarı tarafından düzenin, disiplinin, emek verimliliğinin, hesaplama ve denetimin gerçekleştirilmesidir. Sizin çözmeye yanaşmadığınız mesele, henüz size öğretmediğimiz ve işçilerin ihtiyaç duyduğu şey budur; onları bütün bu zaafların ayan beyan görüldüğü bir aynanın önüne getirmek bundan dolayı iyi bir şeydir. Ben bunun yararlı bir görev olduğunu düşünüyorum, çünkü bu görev, düşünen ve sınıf bilincine sahip bütün işçileri ve köylüleri, çabalarının büyük bir bölümünü bu işe ayırmaya yöneltecektir. Evet, toprak ağalarını ve burjuvaziyi devirmekle yolu açtık, ama sosyalizmin yapısını kurmadık. Bir burjuva kuşağından temizlenmiş toprağın üzerinde, toprak onları yarattığı sürece, tarihte sürekli olarak yeni burjuva kuşakları belirir; ve toprak gerçekten de sonsuz sayıda burjuva yaratır. Kapitalistlere karşı kazanılan zafere küçük mülk sahiplerinin baktıkları gibi, "onlar kapacaklarını kaptılar, bir de ben deneyeyim" şeklinde bakanlara gelince, gerçekten de bunların her biri yeni bir burjuva kuşağının kaynağıdır. Bize, kapitalistlerin yeniden yönetim mevkilerine getirilmelerinin yanı sıra emek disiplininin kurulmasının dev-

rim için bir tehlike oluşturduğunu söylediklerinde ben şöyle cevap veriyorum: Bu insanlar devrimimizin tam da sosyalist niteliğini kavramıyorlar; tekrar edip durdukları şey onları, disiplin, örgüt, hesaplama ve denetimden şeytandan korkar gibi korkan küçük burjuvazi ile kolayca birleştirmektedir.

Onlar şunu söyleyebilirler: Siz aslında, işçi sınıfından gelen yöneticilerin arasına kapitalistleri yönetici olarak atamayı öneriyorsunuz. Evet, pratik örgütlenme meselesinde bizim sahip olmadığımız bilgilere sahip oldukları için onlara görev veriyoruz. Bilinçli işçi böyle yöneticilerden asla korkmaz, çünkü Sovyet iktidarının kendi iktidarı olduğunu, onu güçlü bir şekilde savunduğunu bilir, çünkü örgütlenmenin pratiğini öğrenmek istediğini bilir.

Çarın iktidarı sırasında binleri ve Kerenski iktidarı sırasında ise yüz binleri örgütledik. Bu hiç bir şey değildi, siyasette bunun sözü bile edilmez. Bu sadece bir hazırlık çalışması, hazırlık sınıfıydı. Önder işçiler on milyonları örgütlemeyi öğreninceye kadar sosyalist olamayacak, sosyalist toplumun örgütleyicileri olamayacak, örgütlenme için gerekli bilgilere sahip olamayacaklardır. Örgütlenmeye giden yol uzun bir yoldur; sosyalist insanın görevleri ise inatçı ve uzun süreli bir çalışmayı ve bizim yeterince sahip olmadığımız bilgileri gerektirir. Önümüzdeki daha gelişmiş kuşak bile sosyalizme tamamen geçişi belki de gerçekleştiremeyecektir.

Bizden önceki sosyalistlerin gelecekteki sosyalist devrim hakkında neler yazdıklarını hatırlamaya çalışın; böyle büyük çapta üretimle ilgilenmiş olan tröst örgütçülerinden öğrenmeksizin sosyalizme geçilebileceği şüphelidir. Onlara sosyalizmi öğretmenin bir yararı yoktur, onları mülksüzleştirmeli ve sabotajlarını

boşa çıkarmalıyız. Bu iki görevi yerine getirdik. Onların işçilerin denetimine boyun eğmelerini sağlamalıyız. Ve eğer bizi eleştiren Sol Komünistler, bizi, kullandığımız taktiklerle komünizme doğru önderlik etmemekle, aksine geri gitmekle suçluyorlarsa, bu gülünç bir suçlamadır; bu direnişi kırmakta ve burjuvazinin teknisyenlerini ve uzmanlarını hizmetimize sokmakta güçlük çektiğimiz için hesaplama ve denetim konusunda geride kaldığımızı unutuyorlar. Fakat onların bilgilerine, tecrübelerine ve emeğine ihtiyacımız vardır, bunlar olmadan eski toplumsal ilişkilerin yarattığı ve sosyalizmin maddi temeli olarak geriye kalmış bulunan kültüre sahip olmaya aslında imkan yoktur. Sol Komünistlerin bunu görememelerinin nedeni, hayatı gerçekte olduğu gibi görmemeleri ve devlet kapitalizminin karşısına ideal sosyalizmi koyarak sloganlar icat etmeleridir. Biz ise işçilere şunu söylemeliyiz: Evet, bu geriye doğru bir adımdır, fakat bir çare bulmak için böyle yapmak zorundayız. Sadece bir tek çare vardır: Son adama kadar örgütlenmek, üretimin hesaplanmasını örgütlemek, tüketimin hesaplamasını ve denetlenmesini örgütlemek ve matbaalarda yüz milyonlarca liralık kağıt para basmak zorunda kalmayacak şekilde hareket ederek (10) tek bir yüz rublelik banknotun bile yanlış ellere geçerek devlet hazinesinden çıkmasına izin vermemek. Bu, devrimci heyecan gösterileriyle, burjuvaziyi yerle bir edecek yumruklarla yapılamaz. Sadece kendi kendine disiplin uygulamakla, sadece işçilerin ve köylülerin emeğini örgütleyerek, sadece hesaplama ve denetimle yapılabilir. Bu noktaya henüz ulaşmış değiliz ve bu nedenle kapitalist örgütçülere, onların size ödediğinden daha yüksek ücretler ödeyerek haraç verdik. Bu dersi henüz öğrenmiş değiliz ama öğrenmek zorundayız; dev işletmelerin nasıl yönetilece-

ğini, büyük sanayinin ve büyük çapta dağıtımın nasıl örgütleneceğinin işçilere pratikte öğretilmesi sosyalizme giden yol, sosyalizme giden tek yoldur.

Yoldaşlar, eğer konuşmacı belli bir toplumsal mevkiye sahipse, hesaplamadan, denetimden, disiplin ve öz disiplinden söz etmenin ne kadar kolay olduğunu çok iyi biliyorum. Bu alaylara ve şöyle sözlere kolayca yol açabilir: Henüz iktidarda değilken, Partiniz işçilere süt ve bal akan nehirler, şekerlemeden dağlar vadediyordu, ama şimdi iktidara gelince, her zaman olduğu gibi gene her şey değişti, hesaplamadan, disiplinden, öz disiplinden, denetimden, vb. söz etmeye başladınız. Bunların Milyukov ve Martov türünden propagandacıların şevkle sarılacakları şeyler olduğunu biliyorum.

Bütün bunların, sınıf bilincine sahip işçilerin dönüp bakmaya bile tenezzül etmeyeceği sudan fikirlere sarılan satılık kalemler ve bütün meselesi gösterişçilik olan kişiler için ne kadar zengin bir materyel olduğunu gayet iyi biliyorum.

Levi Kommünist gazetesinde, tanınmış propagandacı Buharin'in kitabım (11) hakkında yazdığı bir eleştirisini okudum; bu, üstelik olumlu bir eleştiriydi, fakat eleştiriyi sonuna kadar okuyunca, içindeki değeri olan şeyler bile benim için bütün değerini yitirdi. Buharin'in dikkat edilmesi gereken noktayı göremediğini, çünkü eleştiriyi Nisan ayında yazmış olmasına rağmen, Nisan ayında artık zamanı geçmiş olan, geçmişte kalan şeyleri yani eski devletin yıkılması gerektiği noktasını aktardığını anladım. Bunu yerine getirdik; bu geçmiş günlere ait bir görevdi ve biz ilerlemek, geriye değil ileriye bakmak ve komün tipinde bir devlet yaratmak zorundayız. Buharin, Sovyet örgütlerinin zaten gerçekleştirmiş oldukları şeylerden söz ediyor fakat hesaplama, denetim ve disiplin konusunda hiç bir şey söyle-

miyordu. Şu insanların kafa yapısına bakın, psikolojileri nasıl da küçük burjuvazinin duygularını yansıtıyor; zenginleri devirelim ama denetime gerek yoktur diyorlar. Meseleye bakış açıları budur; onlar bu bakış açısının esiri olmuşlardır ve bu, proleteri küçük burjuvadan ve hatta aşırı devrimciden ayırmaktadır. Bir proleter ise bu durumda şöyle der: Örgütlenelim ve sıkı duralım, yoksa şu milyonlarca aşağılık kulaktan biri gelip bizi devirebilir.

Sınıf bilincine sahip proleter ile küçük burjuva arasındaki fark işte budur; devrim bu noktada küçük burjuvaziden ayrılır. Ve bu konuda hiç bir şey söylemeyenler ne kadar da kördürler.

Benden yapılan diğer bazı alıntılara da değinmek istiyorum; insanların, zorlanmadan hareket etmeye alıştıktan sonra, zorlama yöntemine artık ihtiyaç duymayacaklarını söylemiştim; şüphesiz bu alışkanlık ancak uzun bir eğitim sonucunda kazanılabilir.

Sol Komünistler bunu duyunca başlarını tutuyorlar ve biz nasıl oldu da bunu farkedemedik diyorlar. Buharin, sen bunu niçin eleştirmedin? Toprak ağalarını ve burjuvaziyi bastırırken gücümüzü gösterdik, şimdi de öz disiplin ve örgütlenme açısından gücümüzü göstermeliyiz. Çünkü on binlerce yılın geçmiş tecrübeleri bize bunu öğretiyor ve Sovyet iktidarının, işçilerin diktatörlüğünün, proleter otoritemizin gücünün sadece burada yattığını halka anlatmak zorundayız. Küçük burjuvazi ise devrimci sözlerin arkasına gizlenerek bu gerçekten kaçmaktadır.

Gücümüzü göstermeliyiz. Evet, küçük işverenler, küçük mülk sahipleri, toprak ağalarını ve kapitalistleri devirmek için yardıma hazırdırlar. Ancak sonra yollarımız ayrılıyor. Onlar, örgütlenmeye ve disipline

sevgi değil, düşmanlık duyuyorlar. İşte bu noktada bu mülk sahiplerine, küçük işverenlere karşı en kararlı, en amansız bir mücadele vermeliyiz. Çünkü bizim için sosyalist inşa tam bu noktada, örgütlenme alanında başlamaktadır. Sosyalist olduklarını iddia eden ve işçilere, istedikleri her şeye istedikleri kadar sahip olacaklarını söz veren bu insanlara karşı çıkarken, ben onlara, komünizmin, bugün bizim sahip olmadığımız düzeydeki bir emek verimliliğini gerektirdiğini söylüyorum. Bizim verimlilik düzeyimizin çok düşük olduğu bir gerçektir. Özellikle geri bir ülke olduğu için kapitalizm bizim ülkemizde devlet mallarını ve bütün kamu mallarını hınçla tahrip edilebilecek şeyler gibi gören bir yığın geleneğini miras bırakmıştır. Küçük burjuva kitlelerinin bu ruh haline her adımda rastlıyoruz ve bu konuda çok çetin bir mücadele vermek gerekir. Sadece örgütlenmiş olan proletarya bütün güçlükleri yenebilir. Şöyle yazmıştım: "Komünizmin ileri aşamalarına varıncaya dek, sosyalistler toplumun ve devletin en sıkı denetimi uygulamasını isterler."*

Bunu Ekim devriminden önce yazmıştım, şimdi de aynen tekrarlıyorum.

Burjuvaziyi bastırdığımıza ve sabotajlarını boşa çıkardığımıza göre, şimdi artık bu meseleyi ele almanın zamanı gelmiştir. Durum henüz böyle değilken günün ve devrimin kahramanları Kızıl Muhafızlardı. Onlar, mülk sahibi sınıflara karşı silaha sarıldılar. Bu büyük tarihi görevi yerine getirdiler. Sömürücüleri devirmek ve onların silahlarını, işçileri savunmada, üretim ve emek standartlarını, tüketim standardını denetlemede kullanmak için silaha sarıldılar.

* V. İ. Lenin, **Bütün Eserleri**, Cilt 25, Moskova, 1974, s. 470. —Ed.

Bunu biz yaratmadık, fakat sosyalizmin özü ve temeli burada yatmaktadır. Bu işi sıkıcı ve bezdirici bulanlar, küçük burjuva tembelliğinin temsilcileridir.

Eğer devrimimiz bu noktada kalsaydı, gene de en azından 1793 devrimi kadar tarihe mal olacaktı. Fakat diyeceklerdir: O 18. yüzyıldaydı. 18. Yüzyıl için yeterli olan 20. yüzyıl için yeterli değildir. Komünist toplumun doğru bir şekilde işlemesi için esas olarak gerekli olan şey, hesaplama ve denetimdir. Ekim devriminden önce böyle yazmıştım.* Tekrar ediyorum, Alekseyevler, Kornilovlar ve Kerenskiler ezilmeden bu meselenin halledilmesi imkansızdı. Burjuvazinin silahlı direnişi şimdi bastırılmıştır. Görevimiz, bütün sabotajcıları denetimimiz altında, Sovyet iktidarının denetimi altında işe koşmak, hesaplama ve denetimin sıkı bir şekilde yürütülmesi için yönetim birimleri kurmaktır. Bir savaştan çıktığı ve normal hayat şartlarından yoksun bulunduğu için ülkemiz harap durumdadır. Bize saldıran düşmanlarımızın korkunç görünmelerinin tek nedeni, hesaplama ve denetimi kuramamış olmamızdır. Açlık konusunda yüzlerce, binlerce şikayetle karşılaşıyor, bu şikayetlerin haklı olduğunu, elimizde tahıl olmasına rağmen bunu nakledemediğimizi görüyor ve biliyorsak, Sol Komünistlerin alayları ve demiryolu kararnamesi gibi tedbirlerimize —iki kere yaptıkları gibi— karşı çıkmaları önemsiz meselelerdir.

Sol Komünistlerle 4 Nisanda yaptığımız toplantıda şunları söyledim: Kararname taslağınızı bize verin; ne de olsa Sovyet Cumhuriyetinin vatandaşları, Sovyet kurumlarının üyelerisiniz, sırf kinlerini kusmak için bizi eleştiren burjuva tüccarlar ve sabotajcılar gibi kapının dışında duran, bizden ayrı eleştirmenler değil-

* İbid., s. 473. —Ed.

siniz. Tekrar ediyorum, siz Sovyet örgütlerinin önderlerisiniz; lütfen kararname taslağınızı bize vermeye çalışın. Veremezler ve hiç bir zaman da veremeyeceklerdir, çünkü bizim demiryolu kararnamemiz doğrudur ve çünkü kitleler ve demiryollarının sınıf bilincine sahip emekçileri, kendi diktatörlüklerini gerçekleştirdiği için bizim kararnamemizi destekliyorlar, yağmacı ve rüşvetçi yöneticiler ise ona karşı çıkıyorlar. Çünkü, Sovyet hükümeti ile onun düşmanları arasında yalpalayanlar bu konuda kaypak bir tavır alırken, büyük çapta üretim içinde disiplini öğrenmiş olan proletarya ise, büyük çapta üretim örgütlenmedikçe ve daha sıkı bir disiplin kurulmadıkça, sosyalizmin gerçekleşemeyeceğini bilmektedir.

İşte bu proletarya, demiryolu hareketinde bizi destekliyor; bu proletarya küçük mülk sahiplerinin anarşisine karşı savaşacak ve parlak zaferler kazanma yeteneğine sahip olduğunu ispatlamış olan Rus Devriminin, kendi örgütsüzlüğünün de üstesinden gelebileceğini gösterecektir. Ve bu proletarya, acil görevler açısından, 1 Mayıs sloganları arasından Merkez Komitesinin "Sermayeyi yendik, kendi örgütsüzlüğümüzü de yeneceğiz" şeklindeki sloganını beğenecektir. Sosyalizmi ancak o zaman kesin zafere ulaştıracağız. *(Yoğun alkışlar.)*

2

ACİL TALEPLER ÜZERİNE RAPOR KONUSUNDAKİ TARTIŞMAYA CEVAP

Önce Buharin yoldaşın konuşmasına cevap vermek istiyorum. İlk konuşmamda onunla onda dokuz aynı fikirde olduğumuzu söylemiştim. Ne yazık ki, aramızda diğer onda bir konusunda görüş ayrılığı bulunmaktadır. Bu onda bir konusunda ise Buharin, konuşmasının yarısını onu desteklemek için söz alanlardan kendisini tamamen ayırma ve ayrı gösterme çabasına ayırmıştır. Fakat kendisinin ve grubunun niyetleri ne kadar iyi olursa olsun, daima kaçamak yapması ve devlet kapitalizmi konusunda ayrılığını ortaya koymaya çalışması tutumunun sahteliğini ortaya koymaktadır.

Buharin yoldaş tamamen yanılmaktadır; ve bu mesele son derece önemli olduğu için bunu basında yayınlayacağım. Sol Komünistlerin bizi, siyasetimizde devlet kapitalizmine doğru bir sapma olduğu noktasında suçlamaları ile ilgili olarak birkaç söz söylemek istiyorum; Buharin yoldaş şimdi yanlış bir şekilde Sovyet iktidarı altında devlet kapitalizminin imkansız olduğunu söylüyor. Sovyet iktidarı altında devlet kapitalizminin olamayacağını söylemekle —bu tamamen

bir saçmalıktan ibarettir— kendi kendisiyle çelişkiye düşüyor. Sadece Sovyet iktidarının denetiminde ve devlet mülkiyetinde olan çok sayıda büyük işletme ve fabrika bile kapitalizmden sosyalizme geçişin bir göstergesidir ama Buharin yoldaş bunu görmezlikten geliyor. Bunun yerine, Sol Zimmervald'da (12) kendisine karşı çıktığımızı hatırlıyor, oysa bu yıllarca önceydi ve bunu şimdi, Sovyet iktidarı kurulduktan altı ay sonra, yapabileceğimiz bütün deneyleri mülksüzleştirerek, el koyarak ve devletleştirerek yaptıktan sonra hatırlamak, bütün bunlardan sonra 1915'de yazdıklarımızı hatırlamak saçmalıktır... Biz de şimdi, devlet kapitalizmi ve sosyalizm meselesini, kapitalizmin ve sosyalizmin unsurlarının Sovyet iktidarı altında yan yana var olduğu geçiş döneminde nasıl hareket etmek gerektiği meselesini ortaya atmak zorundayız. Buharin yoldaş bu meseleyi anlamak istemiyor; ancak bu meseleyi tamamen bir kenara da bırakamayız, zaten Buharin yoldaş da bir kenara bırakılmasını önermiyor ve bu devlet kapitalizminin, küçük mülk sahibi zihniyetinin, iktisadi şartlarının ve yaşam biçimlerinin hâlâ çok yaygın olan kalıntılarından daha yüksek bir şey olduğunu da reddetmiyor. Buharin yoldaş bu gerçeği reddetmiştir, çünkü marksist olmaktan vazgeçmedikçe bunu reddetmek mümkün değildir.

Ghe'nin, Avrupa proletaryasının temiz olmadığı, Alman proletaryasının yozlaşmış olduğu (13) şeklindeki görüşü o kadar kaba milliyetçi, o kadar ahmakça bir görüştür ki, onun bundan sonra neler yumurtlayacağını bilemiyorum. Proletarya Avrupa'da Rusya'da olduğundan hiç de daha az temiz değildir, fakat orada Romanov gibi aptallar ve Kerenski gibi büyük burunlular değil, kapitalizmin ciddi önderleri iktidarda olduğu için, Avrupa'da devrimi başlatmak daha zordur.

Son olarak, dört bir taraftan makaleme ve konuşmama yağdırılan belli başlı itirazlara değineceğim. "Çalınmış olanı geri alalım" sloganına özellikle ağır bir saldırı yönetildi. Nereden bakarsam bakayım, tarih sahneye çıktığında, bu sloganın yanlış olan bir tarafını göremiyorum. "Mülksüzleştirenleri mülksüzleştirin" sözünü kullandığımıza göre, niçin illa Latince sözcükler kullanmak zorunda kalalım? *(Alkışlar.)*

Bence tarih bizim haklı olduğumuzu tamamen doğrulayacaktır, fakat emekçi halk kitleleri tarihin kararını beklemeden bizim saflarımıza geliyorlar; ne var ki, "çalınmış olanı geri alalım" sloganı Sovyetlerin faaliyetlerine kesin bir şekilde damgasını vurduğuna ve açlık ve işsizlik gibi temel pratik meselelerde muazzam güçlüklerle karşılaştığımıza göre, proletarya devriminin, "çalınmış olanı geri alalım" dedikten sonra şunu eklemesi doğru olur: "Çalınanları sayın ve bunların parça parça aşırılmasına izin vermeyin ve doğrudan ya da dolaylı olarak aşırmaya kalkışanlar olursa, disiplini bozan bu unsurlar kurşuna dizilmelidir..."

Ve eğer bağırıp çağırarak bunun diktatörlük olduğunu söylüyorlarsa, III. Napolyon ve Jül Sezar'dan söz ederek gürültü koparıyorlarsa, bunun, işçi sınıfının ciddi bir şekilde davranmadığını gösterdiğini öne sürüyorlarsa, Troçki'yi suçluyorlarsa, o zaman "çalınmış olanı geri alalım" sloganına değil, kuruşu kuruşuna hesaplama ve haklı bir dağıtım sloganına karşı çıkan aynı bulanık kafalılıkla, küçük burjuva anarşizminin yarattığı aynı siyasi ruh haliyle karşı karşıya bulunuyoruz demektir. Elimizde ne kadar tahıl bulunduğunu hesaplar, bütün stoklarımızı kontrol eder ve yönetmelikleri çiğneyenleri en ağır bir biçimde cezalandırırsak, Rusya'da açlık olmaz. İşte fark buradadır. Bu fark, sadece, proletaryanın sosyalist devrimi ciddi bir şe-

kilde desteklediği, küçük burjuvazinin ise ona kuşkuyla yaklaştığı durumlarda ortaya çıkar; bu durumu biz daima tespit ettik ve dikkate aldık; küçük burjuvazinin bu yalpalaması bizim aleyhimizedir. Biz bu durum karşısında kuşkuya düşmeyeceğiz, sırf yoksullar hiç bir şeye sahip olmasın diye fabrika sahiplerinin nasıl yağma yaptıklarını ve çaldıklarını gayet iyi bilen proletaryanın yarısının bizi desteklediğinden emin olarak yolumuza devam edeceğiz.

Diktatörlük, III. Napolyon, Jül Sezar, vb. konusundaki bütün bu sözler, bir yığın laf ebeliğinden başka bir şey değildir. Bu laflarla buradaki insanları kandırabilirsiniz ama taşrada, her fabrikada, her köyde bu konuda geri kaldığımızı biliyorlar; bu sloganı orada kimse eleştirmeyecektir, çünkü ne anlama geldiğini biliyorlar. Bütün çabamızı, hesaplama, denetleme ve doğru bir dağıtımın örgütlenmesine yönelteceğimiz konusunda hiç bir şüpheye yer olamaz.

Buharin bize şunu söyledi: "Beni bağırlarına basanlarla hiç bir ilgim yoktur." Fakat bunlar o kadar kalabalık ki Buharin kendisini onlardan sıyırıp kurtarmayı başaramayacaktır. Bize hiç bir öneri getiremiyorlar, çünkü önerecek bir şeyleri yok. Neyi önereceğinizi biliyor musunuz? Gerek basında gerekse konuşmalarımda sizi suçladım. Demiryolu kararnamesi ile ilgili olarak 4 Nisanı unutmadık. Derginizde bu meseleye değiniyorsunuz oysa ben size, eğer kararnameden hoşnut değilseniz, bize yeni bir kararname getirmenizi söylemiştim. Fakat, ne büyük bir nezaketle okumam için bana verdiğiniz derginizin birinci ve ikinci sayılarının provalarında, ne de Buharin yoldaşın konuşmasında bu konuda tek bir kelime bile yoktu. Gerek Buharin yoldaş gerekse Martov yoldaş, en sevdikleri konu olan demiryolu kararnamesini almışlar, suyunu çıkarıncaya kadar

kullanıyorlar. III. Napolyon'un, Jül Sezar'ın diktatörlüğü konusunda nutuklar atarak, hiç kimsenin okumayacağı yüzlerce dergiye yetecek materyel hazırlıyorlar. Fakat bu meseleye biraz yaklaşıyor. İşçileri ve demiryollarını konu alıyor. Demiryolları olmadan sosyalizmin de olamayacağını bir yana bırakın, çok yakında, tahılımız olmasına rağmen herkes köpekler gibi açlıktan ölecektir. Bunu herkes iyi biliyor. O halde niçin cevap vermiyorsunuz? Gözlerinizi kapatıyorsunuz. *Novaya Zhizn* taraftarları ve Menşevikler bilinçli olarak, Buharin yoldaş ise bilmeden işçilerin gözlerine kül atıyorlar. İnşadan söz ederken, esas meseleyi işçilerden gizliyorsunuz. Demiryolları olmadan neyi inşa edebilirsiniz? Şu ya da bu toplantıda ya da bir heyeti kabul ederken karşılaştığım bir tüccar bana, şu ya da bu demiryolunda bir düzelme olduğunu söylediği zaman, bu övgü benim için, komünistlerin ya da herhangi bir başkasının aldığı yirmi karardan, ya da herhangi bir konuşmadan bir milyon kere daha değerlidir.

Eğer pratik meselelerle uğraşan insanlar —mühendisler, tüccarlar, vb.— bu hükümetin demiryolları meselesini en azından belli ölçülerde çözdüğünü söylüyorlarsa, hiç değilse bunun bir hükümet olduğunu kabul ediyorlar demektir; onların bu görüşü her şeyden daha önemlidir. Çünkü demiryolları bir anahtar durumundadır, demiryolları, sosyalizmin tamamen üzerinde inşa edildiği şehir ve köy, sanayi ve tarım arasındaki bağlantının en çarpıcı göstergesidirler. Bütün nüfusun çıkarına olan planlı faaliyet uğruna bu bağlantıyı iyi bir duruma getirmek için demiryollarına ihtiyacımız vardır.

Martovların ve Karelinlerin üzerinde birleştikleri ve Anayasacı-Demokrat basının iki defa ağzına sakız ettiği diktatörlük, vb. konusundaki bütün bu gevezelik-

ler hiç bir şey ifade etmemektedir. Devlet kapitalizmini başarıyla yürüten işçi örgütlerini ve diğer işletmeleri, diğer sanayi kollarını size örnek verdim; tütün işçileri ve tabakçılar devlet kapitalizmine diğerlerinden daha fazla sahipler, işleri daha düzenli bir şekilde yürütüyorlar ve sosyalizme ulaşmak için daha emin bir yol seçmiş bulunuyorlar. Bu gerçek gözlerden gizlenemez ayrıca, bir tüfekle herkesi zorlayabileceğini söyleyen Ghe'nin yaptığı gibi saçmalamak hakkına da sahip değilsiniz. Bu, saçmalık olduğu kadar, bir tüfeğin hangi amaçla kullanılacağının anlaşılmadığını da göstermektedir. Bu söz üzerine insan tüfeğin kötü bir şey olduğunu düşünebilir, tabi eğer kötü olan anarşist Ghe'nin kafası değilse. *(Alkışlar.)* Bize karşı savaşan kapitalisti vurmak gerektiğinde, çalarken yakalanan hırsızları kurşuna dizmek gerektiğinde tüfek çok iyi bir şeydi. Fakat Buharin yoldaş 4000 lira ücret alan insanlar olduğunu ve bunların bir duvarın dibinde kurşuna dizilmeleri gerektiğini söylerken yanılıyordu. Böyle insanları bulmak zorundayız. 4000 lira ücret ödenen işlerin sayısı fazla değildir. Bunlara sadece şurada ya da burada rastlıyoruz. Bütün mesele elimizde uzman olmamasıdır, kendi alanlarında birinci sınıf uzman olan, işine değer veren, teknolojiyi geliştirdiğini bildikleri için büyük sanayiyi seven bin kişiye işte bunun için iş vermek zorundayız. Burada bazıları, sosyalizmin burjuvaziden öğrenmeksizin zafere ulaştırılabileceğini söylediler; bunun Orta Afrika yerlilerinin psikolojisi olduğunu biliyorum. Tek bir sosyalizmden söz edilebilir, bu da geniş kapitalist kültür yoluyla çıkarılan bütün derslerin üzerine inşa edilecek olan sosyalizmdir. Posta ve telgraf hizmetlerinden, makinelerden yoksun olan bir sosyalizm boş sözlerden ibarettir. Burjuva alışkanlıklarını ve burjuva atmosferini bir anda süpürüp atmak da

mümkün değildir, bunun için bütün modern bilim ve teknolojinin temelini oluşturan bir örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Bir tüfeğin bu iş için yeterli olduğunu söylemek, en büyük aptallıktır. Her şey, ülke çapında örgütlenmeye, herkesin gelir vergisi ödemesine, emek hizmetinin kurulmasına ve herkesin kaydedilmesine bağlıdır; bir kişi kayıtlı olmadığı sürece, ona ödeme yapmak zorundayız. Buharin bu ilkeyi anlayamadığını söylerken, meselenin özünü gözden kaçırıyordu. Marx burjuvazinin bir sınıf olarak satın alınacağını düşünüyordu. Bunu İngiltere henüz emperyalist olmadan önce, sosyalizme barış içinde geçmenin mümkün olduğu dönemdeki İngiltere için yazıyordu —bu kesinlikle daha önceki türden sosyalizmle ilgili olarak söylenmiş bir şey değildir. (14) Biz burjuvaziden söz etmiyoruz, uzmanların işe alınmasından söz ediyoruz. Ben sadece bir tek örnek verdim, daha binlercesi verilebilir. Bütün mesele, ya yüksek ücretlerle ya da ideolojik örgütlenmeyle, yanımıza çekebileceğimiz insanları yanımıza çekmektir, çünkü yüksek ücretlerin sadece bunlara ödendiğini reddedemezsiniz. Verdiğim örnekten biliyoruz —siz sadece dolaylı olarak eleştirdiniz, Sol Sosyalist-Devrimciler ise ödenen ücretlerin çok yüksek olduğunu gayet iyi biliyorlar. Sol Komünistler ve *Novaya Zhizn* taraftarları da bunu biliyorlar.

Ve onlar bu durumu eleştirmiyorlar. Onların Sovyet hükümetini samimi bir şekilde eleştirmeleri işte bu kadardır! Mühendislerinin 1500 lira aldığını görünce sustular. Ve Jül Sezar'dan ya da diktatörlükten hiç bahis yok. İşte size kitlelerin siyasi eğitimi! Ama ayda 1500-2000 lira ücret ödeyeceğimizi söylediğim zaman bu geriye doğru bir adım oluyor. O zaman Jül Sezar, III. Napolyon, Brest-Litovsk barışı ve daha neler neler ortaya dökülüyor, ama kendi mühendisleriniz, kendi

uzmanlarınız hakkında tek bir kelime yok. Hem onlar hem de Buharin bunun ilkeleri ihlal etmediğini söyledikleri zaman, ben de bunun Paris Komünü ilkelerinin bir ihlâli olduğunu söylüyorum. Devlet kapitalizmi para değildir, toplumsal ilişkilerdir. Eğer demiryolu kararnamesine göre 2000 lira ücret ödüyorsak, bu devlet kapitalizmidir. Buharin yoldaş 1915 Zimmervald kararına değindi, o, bu kötü hazmedilmiş teoriden kendisini bir türlü kurtaramıyor. Kurtar kendini Buharin yoldaş. Şimdi de Buharin yoldaş küçük burjuva unsura saldırdığımı söyledi.

Küçük burjuva unsurdan söz ederken emekçi köylülere saldırmıyordum. Emekçi köylüleri bir kenara bırakalım, onlardan söz etmiyorum. Ancak, köylülerin içinde emekçi köylülerin yanı sıra, başkalarının sırtından geçinerek küçük mülk sahipleri gibi yaşayan küçük burjuva köylüler de vardır. Emekçi köylüler başkaları tarafından sömürülüyorlar, fakat imkanlarıyla yaşamak istiyorlar. O halde Karelin yoldaşın emekçi köylülere saldırıldığı şeklindeki görüşü yanlıştır. Çalınanı geri almaktan hiç bir kazançları olmayan yoksul köylüler bizim yanımızdadırlar. Onlar bizim sloganlarımızı kabul ediyorlar. Köylerde yaşayan halkın "çalınanı geri alın" sloganını kavradıklarını gördük ve gayet iyi biliyoruz. Bize karşı çıkanlar köylere gidip diktatörlük konusunda ajitasyon yaparlarsa, Brest barışı vb. üzerine nutuklar çekerlerse, tecrit olacak ve hiç bir destek sağlayamayacaklardır. Proletarya ve her şeyini kaybetmiş olan, bireysel tarım konusunda hiç bir hayale kapılmayan köylü kitleleri, Rusya'nın sadece çalarak varlığını sürdüremeyeceğini biliyorlar, onun için de bizim yanımızda yerlerini alacaklardır. Bunu hepimiz biliyoruz, ve herkes de kendi günlük yaşantısında görebilir ve hissedebilir.

Bu konuda, emekçi halk kitlelerinin iktisadi taleplerini ve ruh halini tespit edebiliyoruz. O halde, Sol Komünistler arasındaki sınıfından kopmuş aydınlar yıldırımlarını üzerimize yağdırdıklarında, bize istedikleri kadar küfretsinler, sosyalist devrimin bu sloganının tek doğru slogan olduğundan emin olmalıyız; eğer sosyalist devrimi sağlamlaştıracak ve tamamlayacaksak, emekçi halk kitleleri bu sloganı kavramalı ve uygulamalıdırlar. Hiç bir işçi toplantısında bu meseleden kaçamayacaksınız, bu kararname, bu mesele her yerde karşınıza çıkacaktır. Biz hata yapmadığımızı iddia etmiyoruz, nitekim kararnamelerimizin bir çoğu kötüydü. Çeşitli dergilere ve yazarlara sahipsiniz, bunları niçin düzeltmiyorsunuz? Demiryolu kararnamesinin neresinin hatalı olduğunu bize söyleyin. Size bunu yapmanızı 4 Nisan toplantısında önermiştik, bugün ise 29 Nisan oldu. 25 gün geçti ve mükemmel yazarlardan oluşan koskoca bir grup söyleyecek bir şey bulamadığı için susuyor.

Demiryolu kararnamemizin, düzeltmeye hazır olduğumuz bütün hatalarına rağmen, bugün ihtiyaç duyulan şeyin özünü kavradığını biliyorsunuz. Bizim kararnamemiz, en sıkı disipline uyan ve Sovyetlerin atayıp değiştirebileceği ve büyük sanayinin bir makine gibi işlemesini ve binlerce insanın tek bir irade tarafından yönetilerek, tek bir Sovyet yöneticisinin emirlerine uymasını sağlayabilmesi için, Sovyetlerin kendisinden, görevlerini eksiksiz olarak yerine getirmesini istediği tek bir örgüt tarafından örgütlenmeye ihtiyaç duyan işçi kitlesini temel almaktadır. *(Alkışlar.)* Ve buna dayanarak Napolyon'dan ve Jül Sezar'dan söz etmek, eğer delilik değilse, hayatta tek amaçları Bolşeviklere sövmek olan ayrıcalıklı sınıfların edebiyatı içinde tamamen kaybolup gitmek demektir. Yoldaşlar,

demiryolu kararnamesi, doğru yolda olduğumuzu gösteren bir adımdır. Konuşmamda, niçin bu yolu seçtiğimizi sizlere anlatmıştım; Halk Komiserleri Konseyinde vaktimizi Büyük Napolyon ya da Jül Sezar üzerinde tartışarak geçirmedik, demiryollarını nasıl düzene sokabileceğimiz meselesi üzerinde yüz kere durduk, taşranın tepkisini biliyoruz, gene demiryolu örgütleriyle yaptığımız görüşmelerden biliyoruz ki proleterler bizimle beraberdirler, disiplin istemekte ve düzen aramaktadırlar. Onlar, elimizde tahıl olduğu halde, ulaşımdaki karışıklık nedeniyle bunu yerine ulaştıramadığımız için Orta Rusya'da halkın açlıktan öldüğünü görüyorlar.

O halde niçin bazıları küçük burjuva ruh haline kapılarak yalpalıyorlar, kendilerini kaybediyorlar, tek elden yönetim karşısında korkuya kapılıyorlar, bağırıp çağırıyor ve bizi desteklemeyi reddediyorlar? Bunun nedeni, bir sağ kanadın olması mıdır, yoksa bazı kişilerin, özellikle de Sol Sosyalist-Devrimcilerin isteri krizleri geçirmesi midir? Onlar öylesine bir kafa karışıklığı içindedirler ki, kimse bu karışıklığı düzeltemez. Bundan dolayı, bir sürü gereksiz tartışmayı önlemek için biz şunu söylüyoruz: Esas meseleye eğilin ve onu somut bir biçimde inceleyin.

Burada bazıları, Karelin ve Martov'un yaptığı gibi, burjuvazi ile uzlaşmaktan söz ediyorlar: bu saçmalıktır. Kautski'nin, sosyal devrimin ertesi günü hayatın nasıl olacağı konusundaki fikirlerini, yetkili broşüründen size hatırlatmak isterim. Yazdıklarını size ana hatlarıyla anlatayım; Tröst örgütçüleri işsiz kalmayacaktır. Bu sözler, mal üretimi ve dağıtımı için on milyonlarca insanı örgütlemenin hatırı sayılır bir iş olduğunu kavrayan birisi tarafından yazılmıştı. Bunu öğrenmiş değiliz ve öğrenebileceğimiz bir yer de yoktur, halbuki

tröst örgütçüleri, bu ders öğrenilmedikçe sosyalizmin olamayacağını biliyorlar. Bunu, bizim de bilmemiz zorunludur. O halde, burjuvaziyle uzlaşma konusundaki bütün bu laflar, boş gevezelikten başka bir şey değildir. Büyük sanayinin tecrübe ile öğrenileceğini söyleyen Kautski'nin bu savını reddedemezsiniz.

İlk kez 1920 yılında, **BÜTÜN-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ Toplantı Tutanakları, Dördüncü Genel Toplantı, Steno Tutanakları, Moskova** adlı kitapta yayınlanmıştır.

N. Lenin (V. I. Ulyanov), **OLDUKÇA YENİ KONULAR ÜZERİNE ESKİ MAKALELER**, Moskova, 1922 adlı broşürün metni ve steno tutanakları karşılaştırılarak kitap metnine göre yayınlanmıştır.

1- Moskova'nın siyasi bakımdan faal işçileri ve birçok Partili işçilerle, Sovyet işçileri, Bütün-Rusya Merkez Yürütme Komitesinin 29 Nisan 1918 tarihli toplantısına davet edildiler.

N. K. Krupskaya, Lenin'in bu toplantıdaki konuşması hakkında şunları yazdı: "İliç'in Sovyet Hükümetinin acil görevlerine ilişkin raporunu, Moskova'lı faal işçi kadroların dinleyebilmesini sağlamak için, toplantı Politeknik Müzesi'nde yapıldı. İliç çılgınca alkışlarla karşılandı ve can kulağı ile dinlendi. Sorunun herkesi yakından ilgilendirdiği açıktı. İliç burada olağanüstü bir heyecanla konuştu". (Bkz. N. K. Krupskaya, **Lenin'den Anılar**, Moskova, 1959, s. 462. veya **Lenin'den Anılar**, Cilt: 3, Odak Yayınları, Ankara, 1975, s. 100-101.) s. 7.

2- Burada, 17-25 Nisan 1918 tarihleri arasında Moskova'da toplanan Sol Sosyalist-Devrimci Partinin İkinci Kongresinden söz edilmektedir. Partinin o günün şartlarındaki görevleri konusunda yapılan tartışmalar sırasında iki eğilim ortaya çıktı. Delgelerin B. D. Kamkov'un önderliğindeki bir bölümü, Merkez Komitesinin, Brest barışının imzalanmasına karşı yürüttüğü faaliyetleri savunuyor ve antlaşma Sovyetler Olağanüstü Dördüncü Kongresi tarafından onay-

landığı için, Sol Sosyalist-Devrimcilerin Sovyet Hükümetinin merkezi organlarında çalışmayı reddetmesini onaylıyordu. Delegelerin M. A. Spiridonova önderliğindeki diğer bir bölümü ise Merkez Komitesini eleştirerek onu aşırı "solculukla" suçluyor ve toprak programlarının benimsenmesini sağlamak için Sol Sosyalist-Devrimcilerin Sovyet Hükümetine katılmaları gerektiği konusunda ısrar ediyordu. Ateşli bir tartışmadan sonra Kongre çelişmeli bir kararı kabul etti. Bu karar bir yandan Merkez Komitesinin Brest barışı meselesindeki tutumunu ve Sol Sosyalist-Devrimcilerin Halk Komiserleri Konseyinden çekilmesini onaylarken, diğer yandan da "Sovyet siyasetinin genel çizgisini düzeltmek" amacıyla merkezi ve yerel yönetim organlarına katılınması gerektiğini savunuyordu. s. 12.

3- **Znamya Truda** (Emek Bayrağı)— Sosyalist-Devrimci Partinin Petrograd Komitesinin günlük gazetesi. İlk defa 23 Ağustos (5 Eylül) 1917'de yayınlandı. Sol Sosyalist-Devrimci Partinin Birinci Bütün-Rusya Kongresinden sonra, gazetenin 28 Aralık 1917 (10 Ocak 1918) tarihinde çıkan 105. sayısından itibaren Sol Sosyalist-Devrimci Partinin merkezi yayın organı haline geldi. 1918 Temmuzunda, Sol Sosyalist-Devrimcilerin ayaklanması sırasında yasaklandı. s. 15.

4- Burada, Nisan 1918'de yapılan Sosyal Demokrat (Menşevik) Moskova Bölge Komitesinin genel toplantısında Menşevik İ. A. İsuv'un önerisi üzerine kabul edilen tezlerin üçüncü maddesine değinilmektedir. "Sol Kanat Çocukluğu ve Küçük Burjuva Zihniyeti" adlı makalesinde Lenin bu tezi ("burjuvazinin tahrikçi konuşmacılığının mükemmel bir örneği"), "Sol Komünistlerin" ileri sürdükleri iktisadi önerilerle karşılaştırarak her ikisinin aynı şey olduklarını ve "Sol Komünistlerin" tavrının "pratikte komünizmi tamamen reddettikleri ve tamamen küçük burjuvazinin kampına geçtiklerini" gösterdiğini ortaya koydu. s. 15.

5- "Sol Komünistlerin" hazırladıkları **Bugünkü Durum Üzerine Tezler,** Partinin Merkez Komitesi üyeleri ile "Sol Komünist" grubun 4 Nisan 1918'de yaptıkları ortak toplantıda tartışıldı. "Sol Kanat Çocukluğu ve Küçük Bur-

juva Zihniyeti" adlı makalesinde Lenin bu tezleri inceledi ve araştırdı. s. 18.

6- Burada, RKP (B)'nin Yedinci Olağanüstü Kongresinde barış anlaşmasının onaylanması ile ilgili olarak yapılan oylamaya değinilmektedir. "Sol Komünistler", gerçekleri çarpıtarak barış anlaşması lehinde oy verenlerin sayısını, iki karar tasarısı —Lenin'in ve "Sol Komünistlerin" karar tasarısı ile ilgili olarak yapılan on oylamanın sonuçlarına göre veriyorlardı. (Bunlardan ilk tasarı, yani Lenin'in tasarısı 28 oy, ikincisi ise 9 oy aldı ve derhal reddedildi.) Fakat, barış anlaşmasının yapılmasına karşı kaç oy kullanıldığından bahsederken, "Sol Komünistler" sadece Lenin'in karar tasarısı ile ilgili olarak yapılan son oylamanın sonuçlarını (30 lehte, 12 aleyhte, 4 çekimser) veriyorlardı. s. 18.

7- **İkinci Bütün-Ukrayna Sovyetler Kongresi** 17-19 Mart 1918 tarihleri arasında Ekaterinoslav'da (bugünkü Dinyepropetrovsk) yapıldı. Kongreye, 428 Bolşevik, 414 Sol Sosyalist-Devrimci, 82 partisiz, ve 40 diğer delege olmak üzere toplam 964 delege katıldı. Bolşevikler sadece Sol Sosyalist-Devrimcilere ve burjuva milliyetçilerine karşı değil, aynı zamanda maceracı siyasetlerini yaymak için Kongreden yararlanmaya kalkışan ve Sovyet Hükümetinin Brest Antlaşmasını yapmasını kınayan bölücü bir karar tasarısını ileriye süren "Sol Komünistlere" karşı da mücadele etmek zorunda kaldılar. Ancak, Y. B. Gamarnik, A. V. İvanov, F. A. Sergeyev (Artyom), ve N. A. Skripnik önderliğindeki Bolşevik grup Lenin'in barış meselesindeki tavrını kararlı bir şekilde savundu ve Dördüncü Bütün-Rusya Sovyetler Kongresi'nin Almanya ile barış anlaşmasının imzalanması konusundaki kararının Kongre tarafından onaylanmasını sağladı.

Kongre, Ukrayna halkının iradesini dile getiren Siyasi Durum Üzerine Karar'ında, Ukrayna'nın emekçi halk kitlelerinin, Rusya'nın ve diğer Cumhuriyetlerin işçi ve köylüleriyle birlikte Sovyet iktidarının kurulması için kararlı bir şekilde mücadele edeceklerini belirtti. Kongre, Brest barışı ile ilgili olarak ortaya çıkan durum karşısında Ukrayna'nın bağımsız bir Sovyet Cumhuriyeti olduğunu

ilan etti ve Ukrayna'nın emekçi halkını Avusturya-Alman işgalcilerine ve Merkezi Rada'ya karşı amansız bir mücadele vermeye çağırdı. Bunun yanı sıra, Kongre, emperyalist Almanya'nın üzerinde ısrar ettiği barış anlaşmasının maddelerinin haksız olduğunu, Ukrayna'nın Rusya ile olan federal bağlarının sadece resmen kopmuş olduğunu ve Rus Federe Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ile olan ilişkilerinde özünde bir değişiklik olmadığını önemle belirtti. s. 18.

8- Lenin, deri, tekstil ve şeker sanayi dallarında kurulan devlet kapitalizmi işletmelerinden bahsediyor. 1918 yılının başlarında Deri İşçileri Sendikası, Deri Sanayisi İmalatçıları ve Fabrikatörleri Derneği ile bir anlaşma yaptı. Bu anlaşmaya göre tabakaneler Sovyet Hükümetinden sübvansiyon alma temeli üzerinde çalışacaklar ve ürettikleri bütün malları devletin emrine vereceklerdi. Sanayi, Merkezi Deri Heyeti (Glavkozha) tarafından yönetiliyordu ve bu heyetin üyelerinin üçte ikisi işçilerden, üçte biri ise özel imalatçılardan ve burjuva teknik uzmanlardan meydana geliyordu. Hafif sanayinin ve gıda sanayinin tekstil, şeker ve diğer bazı dallarında da buna benzer anlaşmalar yapıldı. Devlet, devlet kapitalizmi işletmelerinin herhangi bir bölümüne el koyma hakkını saklı tutuyordu.

Lenin, proletarya diktatörlüğü şartlarında "proletaryanın imalatçı dernekleriyle sözleşmeler yapma çabalarını" onayladı ve bu türden anlaşmaların, "sanayi dallarının tümü üzerinde işçilerin denetimini sağlayabileceğini" belirtti. s. 30.

9- **Levi Kommünist** (Sol Komünist)— Parti aleyhtarı "Sol Komünist" grubun sözcüsü durumunda olan **Kommünist** dergisine, Lenin'in alaycı bir şekilde taktığı addı. s. 32.

10- Lenin, normal kaynaklardan elde ettiği gelirlerin (sanayi, ulaşım, düzenli vergiler, vb.) yeterli olmaması karşısında, Sovyet Hükümetinin açığını kağıt para çıkararak kapatmaya çalışmasına değiniyor. Ülkenin mali durumunu düzeltmek için Parti ve Hükümet tarafından alınan tedbirler sayesinde, bu emisyonun hacmi 1918 ortalarında azaltıldı. s. 35.

11- Burada, "Sol Komünistlerin" dergisi **Kommünist**'in 20 Nisan 1918 tarihli birinci sayısında eleştirilen Lenin'in **Devlet ve İhtilâl** adlı kitabı kastediliyor. s. 36.

12- **Sol Zimmervald**— 1915 Eylülünde, Zimmervald'de yapılan Uluslararası Sosyalist Konferans'ta Lenin'in insiyatifi ile kurulan bir Sol Enternasyonalistler grubu. s. 42.

13- Bütün-Rusya Merkez Yürütme Komitesinin bir toplantısında Lenin'in raporuyla ilgili olarak konuşan anarşist A. Y. Ghe, "Alman proletaryasından yardım geleceğini ümit etmenin hayalcilik olacağını" söyledi. Ghe'ye göre, bütün Batı Avrupa proletaryası gibi Alman proletaryası da "temiz değildi" ve "aldığı yoz ortodoks Sosyal-Demokrat eğitim sonucu ipnotize edilmiş bulunmaktaydı." s. 42.

14- Karl Marx, 8 Eylül 1872'de Amsterdam'da yapılan bir toplantıdaki konuşmasında, belli özel şartlarda sosyalizme barış içinde geçiş imkanından söz etti (Marx-Engels, **Bütün Eserleri,** Cilt 18, Dietz Verlag, Berlin, s. 160). Marx, üretim araçlarının kapitalistlerden satın alınmasının bu türden bir geçişi gerçekleştirmenin özel biçimlerinden biri olarak görüyordu. Engels şöyle yazdı: "Kesinlikle hiç bir şart altında satın almanın kabul edilemeyeceği görüşünde değiliz; Marx, —hem de kaç kere— bana, onların bütün çetesini birden satın alabilseydik, bunun bizim için en uzun yol olacağı şeklindeki görüşünü belirtmişti". (Marx-Engels, **Bütün Eserleri,** Cilt 22, s. 504) s. 47

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 5

SOSYALİST ÜRETİMİN ÖRGÜTLENMESİ (Bütün-Rusya MYK Toplantısı, 29 Nisan 1918) ... 7

1 Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri Üzerine Rapor 9

2 Acil Talepler Üzerine Rapor Konusundaki Tartışmaya Cevap 41

Açıklayıcı Notlar 53

kor
yayınları

V. İ. LENİN

GERİLLA SAVAŞI ÜZERİNE

8 Lira

MARX-ENGELS

SAVAŞ SLOGANLARI SÜREKLİ DEVRİM OLMALIDIR

3 Lira

MAO TSE-TUNG

ÇELİŞKİ ÜZERİNE

5 Lira

V, İ, LENİN

SEÇİMLER ÜZERİNE

(Çıkıyor)

Evet, toprak ağalarını ve burjuvaziyi devirmekle yolu açtık, ama sosyalizmin yapısını kurmadık. Bir burjuva kuşağından temizlenmiş toprağın üzerinde, toprak onları yarattığı sürece, tarihte sürekli olarak yeni burjuva kuşakları belirir; ve toprak gerçekten de sonsuz sayıda burjuva yaratır. Kapitalistlere karşı kazanılan zafere küçük mülk sahiplerinin baktıkları gibi, "onlar kapacaklarını kaptılar, bir de ben deneyeyim" şeklinde bakanlara gelince, gerçekten de bunların her biri yeni bir burjuva kuşağının kaynağıdır.

V. İ. LENİN

BİLİM Matbaa Tel : 11 62 66 ANKARA

8 Lira